

Βρυξέλλες, 26.6.2024
COM(2024) 270 final

**ΕΚΘΕΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙ ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ**

ΕΚΘΕΣΗ ΣΥΓΚΛΙΣΗΣ 2024

**(συντάχθηκε σύμφωνα με το άρθρο 140 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία
της Ευρωπαϊκής Ένωσης)**

{SWD(2024) 270 final}

1. ΣΚΟΠΟΣ ΤΗΣ ΕΚΘΕΣΗΣ

Το ευρώ προορίζεται να αποτελέσει το ενιαίο νόμισμα της Ευρωπαϊκής Ένωσης συνολικά. Σήμερα χρησιμοποιείται από περίπου 350 εκατομμύρια ανθρώπους σε 20 κράτη μέλη στη ζώνη του ευρώ. Στα πρακτικά οφέλη συγκαταλέγονται οι σταθερότερες τιμές, το χαμηλότερο κόστος συναλλαγών για φυσικά πρόσωπα και επιχειρήσεις, πιο διαφανείς και ανταγωνιστικές αγορές και αυξημένο ενδοεθνικό και διεθνές εμπόριο. Επίσης, το ευρώ είναι το δεύτερο πλέον χρησιμοποιούμενο νόμισμα παγκοσμίως.

Σύμφωνα με το άρθρο 140 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (στο εξής: ΣΛΕΕ), τουλάχιστον ανά διετία, ή μετά από αίτημα κράτους μέλους για το οποίο ισχύει παρέκκλιση¹, η Επιτροπή και η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα (στο εξής: ΕΚΤ) υποβάλλουν στο Συμβούλιο έκθεση για την πρόοδο που έχουν επιτελέσει τα κράτη μέλη στην εκπλήρωση των υποχρεώσεών τους για την επίτευξη της Οικονομικής και Νομισματικής Ένωσης. Οι τελευταίες εκθέσεις σύγκλισης της Επιτροπής και της ΕΚΤ εγκρίθηκαν τον Ιούνιο του 2022.

Η έκθεση σύγκλισης του 2024 καλύπτει τα ακόλουθα έξι κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση: τη Βουλγαρία, την Τσεχία, την Ουγγαρία, την Πολωνία, τη Ρουμανία και τη Σουηδία². Το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής που συνοδεύει την παρούσα έκθεση παρέχει πιο λεπτομερή αξιολόγηση του βαθμού σύγκλισης σε αυτά τα κράτη μέλη³.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι οι εκθέσεις περιλαμβάνουν εξέταση της συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας, συμπεριλαμβανομένων των καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών, με τα άρθρα 130 και 131 της ΣΛΕΕ και με το καταστατικό του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών και της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας (στο εξής: καταστατικό ΕΣΚΤ/ΕΚΤ). Οι εκθέσεις αυτές πρέπει επίσης να εξετάζουν αν έχει επιτευχθεί υψηλός βαθμός διατηρήσιμης σύγκλισης στα οικεία κράτη μέλη με γνώμονα την επίτευξη των τεσσάρων κριτηρίων σύγκλισης (σταθερότητα τιμών, δημοσιονομική κατάσταση της χώρας, σταθερότητα συναλλαγματικής ισοτιμίας και μακροπρόθεσμα επιτόκια) και λαμβανομένων υπόψη άλλων παραγόντων που συνδέονται με την οικονομική ολοκλήρωση και τη σύγκλιση που αναφέρονται στο τελευταίο εδάφιο του άρθρου 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ. Τα τέσσερα κριτήρια σύγκλισης αποσαφηνίζονται περαιτέρω σε πρωτόκολλο που προσαρτάται στις Συνθήκες (πρωτόκολλο 13 για τα κριτήρια σύγκλισης).

Η αξιολόγηση της σύγκλισης που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση έχει επηρεαστεί από διάφορους σημαντικούς οικονομικούς κλυδωνισμούς και εξελίξεις πολιτικής κατά την τελευταία διετία. Η πλήρης κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία στις 24 Φεβρουαρίου 2022 και η επακόλουθη χρήση της ενέργειας ως πολιτικού όπλου διατάραξαν την παγκόσμια αγορά ενέργειας και τις παγκόσμιες αλυσίδες εφοδιασμού. Τον Αύγουστο του 2022 οι τιμές της ενέργειας ανήλθαν σε πρωτοφανή υψηλά επίπεδα. Η οικονομία της ΕΕ έχει επιδείξει αξιοσημείωτη ανθεκτικότητα σ' αυτό το δυσχερές περιβάλλον. Έχει μειώσει επιτυχώς την εξάρτησή της από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα και έχει περιορίσει τις αρνητικές επιπτώσεις στην οικονομική δραστηριότητα. Ωστόσο, υπό την πίεση των τιμών της ενέργειας, των τροφίμων και άλλων βασικών προϊόντων, ο ονομαστικός πληθωρισμός στην ΕΕ κορυφώθηκε στο 11,5 % σε ετήσια βάση τον Οκτώβριο του 2022, ενώ οι αποκλίσεις του πληθωρισμού μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ ανήλθαν επίσης σε ιστορικά υψηλά επίπεδα. Η οικονομία της ΕΕ απώλεσε τη δυναμική της το 2023, η οποία εξασθένησε λόγω της διάβρωσης της αγοραστικής δύναμης των νοικοκυριών, του υποτονικού εξωτερικού περιβάλλοντος και των αυστηρότερων όρων χρηματοδότησης. Καθώς οι τιμές της ενέργειας υποχώρησαν από τα ανώτατα επίπεδά τους και η αυστηρότερη νομισματική πολιτική επεκτάθηκε σε ολόκληρο το φάσμα της οικονομίας, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ) κατέγραψε απότομη πτώση και ανήλθε τον Μάιο του 2024 σε 2,7 %. Η έντονη αύξηση των τιμών της ενέργειας το 2022 οδήγησε επίσης πολλά κράτη μέλη στη λήψη μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας για την άμβλυνση των οικονομικών και κοινωνικών επιπτώσεων της αύξησης αυτής. Σύμφωνα με εκτιμήσεις, το κόστος για το δημοσιονομικό έλλειμμα των εν λόγω μέτρων έκτακτης ανάγκης ανήλθε το 2023 σε σχεδόν 1 % του ΑΕΠ για την ΕΕ συνολικά, αλλά το 2024 προβλέπεται σημαντική μείωση των μέτρων που αφορούν την ενέργεια (κατά 0,8 ποσοστιαίες μονάδες σε 0,2 % του ΑΕΠ).

¹ Τα κράτη μέλη που δεν πληρούν ακόμη τις απαιτούμενες προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ αναφέρονται ως «κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση». Η Δανία διαπραγματεύθηκε την εξαίρεσή της πριν από την υιοθέτηση της συνθήκης του Μάαστριχτ και δεν συμμετέχει στο τρίτο στάδιο της οικονομικής και νομισματικής ένωσης.

² Η Δανία δεν εξέφρασε πρόθεση να υιοθετήσει το ευρώ και κατά συνέπεια δεν περιλαμβάνεται στην αξιολόγηση.

³ Η τελευταία ημερομηνία συλλογής στοιχείων για την έκθεση αυτήν ήταν η 18η Ιουνίου 2024. Η αξιολόγηση της σύγκλισης βασίζεται σε ένα εύρος μηνιαίων δεικτών σύγκλισης που υπολογίστηκαν έως τον Μάιο του 2024.

Ταυτόχρονα, η σταθερή εφαρμογή του μηχανισμού ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΜΑΑ) και των προγραμμάτων της πολιτικής συνοχής εξακολουθεί να στηρίζει τόσο σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε ευρύ φάσμα τομέων πολιτικής στην ΕΕ όσο και τη δημοσιονομική βιωσιμότητα.

Ο ΜΑΑ, ο οποίος σχεδιάστηκε ως απάντηση στις οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις της πανδημίας COVID-19 και θεσπίστηκε τον Φεβρουάριο του 2021, αποτελεί τον κεντρικό άξονα του NextGenerationEU, του μέσου ανάκαμψης της ΕΕ. Έχει αποδειχθεί επίσης ότι είναι ένα ευέλικτο μέσο, το οποίο συνδράμει τα κράτη μέλη στην αντιμετώπιση των προαναφερόμενων προκλήσεων και περιστάσεων. Στο πλαίσιο του σχεδίου REPowerEU, τα κράτη μέλη επωφελήθηκαν από πρόσθετους πόρους μέσω της εισαγωγής κεφαλαίων για το REPowerEU στα οικεία σχέδια ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), συμπεριλαμβανομένων μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που διαφοροποιούν τον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ, επιταχύνουν την πράσινη μετάβαση και στηρίζουν τα ευάλωτα νοικοκυριά. Έως τις αρχές Ιουνίου του 2024 είχαν εκταμιευθεί 240,3 δισ. EUR σε συνάρτηση με την εκπλήρωση των οροσήμων και των στόχων για φιλόδοξες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις. Από μοντελοποίηση που πραγματοποίησε η Επιτροπή προκύπτει ότι το NextGenerationEU θα μπορούσε να αυξήσει το πραγματικό ΑΕΠ της ΕΕ το 2026 κατά έως και 1,4 % παραπάνω απ' ό,τι στο πλαίσιο ενός σεναρίου χωρίς το NextGenerationEU⁴.

Τα κονδύλια της πολιτικής συνοχής της ΕΕ παρέχουν 378 δισ. EUR στα κράτη μέλη για την περίοδο 2021-2027. Η πολιτική συνοχής επικεντρώνεται σε τομείς που έχουν καίρια σημασία για την προώθηση της σύγκλισης και της ανταγωνιστικότητας μέσω μακροπρόθεσμων επενδύσεων σύμφωνα με τις προτεραιότητες της ΕΕ. Οι παρεμβάσεις της αποσκοπούν ιδίως στη βελτίωση της παραγωγικότητας, στην προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, στην τόνωση της καινοτομίας και στην ανάπτυξη των δεξιοτήτων του εργατικού δυναμικού, καθώς και στη χορήγηση καλύτερης πρόσβασης σε δημόσιες υπηρεσίες και στην προώθηση της ένταξης στην ενιαία αγορά μέσω καλύτερων υποδομών.

Η πολιτική συνοχής έχει ισχυρό θετικό αντίκτυπο στη διάρθρωση των οικονομιών της ΕΕ. Από πρόσφατες προσομοιώσεις μοντέλων προκύπτει ότι τα προγράμματα των περιόδων 2014-2020 και 2021-2027, στο σύνολό τους, θα μπορούσαν να αυξήσουν το ΑΕΠ της ΕΕ κατά σχεδόν 1 % στο τέλος της περιόδου υλοποίησής τους. Ο αντίκτυπος της πολιτικής είναι ιδιαίτερα υψηλός στους κύριους δικαιούχους της πολιτικής, δεδομένου ότι, με τον τρόπο αυτόν, υποστηρίζεται η σύγκλιση των συγκεκριμένων χωρών.

Η γενική ρήτρα διαφυγής του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης απενεργοποιήθηκε στο τέλος του 2023. Τον Απρίλιο του 2024 το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο ενέκριναν τη νομοθεσία για τη μεταρρύθμιση των δημοσιονομικών κανόνων της ΕΕ⁵. Κατά τους προσεχείς μήνες, τα κράτη μέλη θα καταρτίσουν τα πρώτα μεσοπρόθεσμα δημοσιονομικά-διαρθρωτικά τους σχέδια, στα οποία θα περιγράφονται οι δημοσιονομικές, διαρθρωτικές και επενδυτικές πολιτικές για την επόμενη τετραετή ή πενταετή περίοδο. Το μεταρρυθμισμένο πλαίσιο προάγει τη βιωσιμότητα του χρέους και την οικονομική ανάπτυξη. Στις 19 Ιουνίου 2024, στο πλαίσιο της εαρινής δέσμης μέτρων του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου 2024, η Επιτροπή δημοσίευσε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ, στην οποία αξιολογείται η συμμόρφωση με το κριτήριο του ελλείμματος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης σε δώδεκα κράτη μέλη της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων της Τσεχίας, της Ουγγαρίας και της Πολωνίας⁶. Με βάση τα συμπεράσματα της έκθεσής της, η Επιτροπή επιβεβαίωσε ότι τον Ιούλιο, και αφού εξετάσει τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, θα προτείνει στο Συμβούλιο να εκδώσει αποφάσεις που διαπιστώνουν την ύπαρξη καταστάσεων υπερβολικού ελλείμματος για τα κράτη μέλη τα οποία δικαιολογούν κάτι τέτοιο. Ως εκ τούτου, η αξιολόγηση του κριτηρίου σύγκλισης όσον αφορά τη δημοσιονομική κατάσταση που παρουσιάζεται στην παρούσα έκθεση λαμβάνει υπόψη τα συμπεράσματα της έκθεσης δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ.

Κριτήρια σύγκλισης

Η εξέταση της **συμβατότητας της εθνικής νομοθεσίας**, συμπεριλαμβανομένων των καταστατικών των εθνικών κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών για τα οποία ισχύει παρέκκλιση, μαζί με το άρθρο 130

⁴ Το QUEST είναι το παγκόσμιο μακροοικονομικό μοντέλο που χρησιμοποιεί η Γενική Διεύθυνση Οικονομικών και Χρηματοδοτικών Υποθέσεων (ΓΔ ECFIN) για την ανάλυση και την έρευνα στον τομέα της μακροοικονομικής πολιτικής. Βλ. https://ecconomy-finance.ec.europa.eu/economic-research-and-databases/economic-research/macroeconomic-models/quest-macroeconomic-model_en?prefLang=el, και για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα αποτελέσματα του QUEST όσον αφορά τις μακροοικονομικές επιπτώσεις του ΜΑΑ, βλ. επίσης το έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής σχετικά με την ενδιάμεση αξιολόγηση του ΜΑΑ.

⁵ EE L, 2024/1264, 30.4.2024· EE L, 2024/1263, 30.4.2024· και EE L, 2024/1265, 30.4.2024.

⁶ Η Ρουμανία υπόκειται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος από την άνοιξη του 2020.

της ΣΛΕΕ και την υποχρέωση συμμόρφωσης δυνάμει του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ, περιλαμβάνει αξιολόγηση της τήρησης της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης (άρθρο 123 της ΣΛΕΕ) και της απαγόρευσης της προνομιακής πρόσβασης σε χρηματοπιστωτικά ιδρύματα (άρθρο 124 της ΣΛΕΕ), καθώς και εξέταση της συνέπειας με τους στόχους του Ευρωπαϊκού Συστήματος Κεντρικών Τραπεζών (ΕΣΚΤ) (άρθρο 127 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ) και τα καθήκοντά του (άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ) και άλλων πτυχών που σχετίζονται με την ενσωμάτωση εθνικών κεντρικών τραπεζών στο ΕΣΚΤ.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 πρώτη περίπτωση της ΣΛΕΕ ορίζει το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών ως «επίτευξη υψηλού βαθμού σταθερότητας τιμών· αυτό καταδεικνύεται από ένα ποσοστό πληθωρισμού του κράτους αυτού που προσεγγίζει το αντίστοιχο ποσοστό των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών».

Το άρθρο 1 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει περαιτέρω ότι «το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών [...] σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει σταθερές επιδόσεις στο θέμα των τιμών και μέσο ποσοστό πληθωρισμού, καταγεγραμμένο επί ένα έτος πριν από τον έλεγχο, που δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 1½ ποσοστιαία μονάδα. Ο πληθωρισμός υπολογίζεται βάσει του δείκτη τιμών καταναλωτή (ΔΤΚ) ή σε συγκρίσιμη βάση, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών»⁷.

Η απαίτηση της βιωσιμότητας σημαίνει ότι οι ικανοποιητικές επιδόσεις ως προς τον πληθωρισμό πρέπει να αποδίδονται στην κατάλληλη εξέλιξη του κόστους των εισροών και σε άλλους παράγοντες που επηρεάζουν την πορεία των τιμών κατά διαρθρωτικό τρόπο, και όχι στην επιρροή προσωρινών παραγόντων. Συνεπώς, η εξέταση της σύγκλισης περιλαμβάνει την αξιολόγηση των παραγόντων που έχουν επιπτώσεις στις προοπτικές του πληθωρισμού και συμπληρώνεται με παραπομπή στις πλέον πρόσφατες προβλέψεις για τον πληθωρισμό από την Επιτροπή⁸. Στην έκθεση εξετάζεται επίσης αν η χώρα είναι πιθανό να επιτύχει την οριζόμενη τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Η τιμή αναφοράς για τον πληθωρισμό υπολογίστηκε σε 4,1 % τον Μάιο του 2024, με τις Κάτω Χώρες, την Ιταλία και τη Λετονία να είναι τα τρία «κράτη μέλη με τις καλύτερες επιδόσεις»⁹.

Η Δανία, η Φινλανδία και το Βέλγιο χαρακτηρίστηκαν ως ακραίες τιμές, διότι τα ποσοστά πληθωρισμού τους απέκλιναν σημαντικά από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και οφείλονταν σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες που περιορίζουν τη δυνατότητά τους να χρησιμεύσουν ως ουσιαστικοί δείκτες αναφοράς για άλλα κράτη μέλη¹⁰. Αυτό συνάδει με την προηγούμενη πρακτική, καθώς εντοπίστηκαν ακραίες τιμές και στις εκθέσεις σύγκλισης των ετών 2004, 2010, 2013, 2014, 2016 και 2022. Οι ακραίες τιμές εντοπίζονται με βάση δύο κριτήρια που εξετάζονται συνδυαστικά: i) ποσοστό πληθωρισμού σημαντικά χαμηλότερο από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ και ii) ποσοστό πληθωρισμού που οφείλεται σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες οι οποίοι δεν μπορούν να θεωρηθούν αντιπροσωπευτικοί της διαδικασίας που διαμορφώνει τον πληθωρισμό στη ζώνη του ευρώ. Σε προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης, τα κράτη μέλη με ποσοστό πληθωρισμού τουλάχιστον 1,5 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τη ζώνη του ευρώ θεωρήθηκαν γενικά ως ακραίες τιμές. Τον Μάιο του 2024 τα μέσα ποσοστά πληθωρισμού της Δανίας, της Φινλανδίας και του Βελγίου σε δωδεκάμηνη βάση ήταν αντίστοιχα 2,3 ποσοστιαίες μονάδες, 1,6 ποσοστιαία μονάδα και 1,5 ποσοστιαία μονάδα κάτω από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ ύψους 3,4 %.

Επιπλέον, οι επιδόσεις της Δανίας, της Φινλανδίας και του Βελγίου όσον αφορά τον πληθωρισμό οφείλονται σε ειδικούς ανά χώρα παράγοντες. Στην περίπτωση της Δανίας, στους ειδικούς ανά χώρα παράγοντες στους οποίους οφειλόταν το σχετικά πολύ χαμηλό μέσο ποσοστό πληθωρισμού περιλαμβάνεται η ταχύτερη εξομάλυνση του έκτακτου κλυδωνισμού του ενεργειακού πληθωρισμού σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι οι περισσότερες συμβάσεις ηλεκτρικής ενέργειας στη Δανία έχουν μεταβλητές τιμές, οι οποίες προσαρμόζονται είτε σε μηνιαία είτε σε τριμηνιαία βάση. Η κατάσταση αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη σαφώς ταχύτερη μεταφορά της πτώσης των τιμών

⁷ Για τους σκοπούς του κριτηρίου της σταθερότητας των τιμών, ο πληθωρισμός υπολογίζεται με τον εναρμονισμένο δείκτη τιμών καταναλωτή (ΕνΔΤΚ), ο οποίος ορίζεται στον κανονισμό (ΕΕ) 2016/792 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

⁸ Όλες οι προβλέψεις για τον πληθωρισμό και τις άλλες μεταβλητές στην παρούσα έκθεση έχουν ληφθεί από τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής. Οι προβλέψεις βασίζονται σε μια σειρά κοινών παραδοχών όσον αφορά τις εξωτερικές μεταβλητές και στην παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική, ενώ παράλληλα λαμβάνονται υπόψη τα μέτρα που έχουν ήδη γίνει επαρκώς γνωστά.

⁹ Τα αντίστοιχα μέσα ποσοστά πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση ήταν 2,5 %, 2,6 % και 2,6 %.

¹⁰ Τον Μάιο του 2024 τα μέσα ποσοστά πληθωρισμού της Δανίας, της Φινλανδίας και του Βελγίου σε δωδεκάμηνη βάση ήταν 1,1 %, 1,9 % και 1,9 %, αντίστοιχα, και της ζώνης του ευρώ ήταν 3,4 %.

χονδρικής της ενέργειας στις τιμές λιανικής στη Δανία σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Στο χαμηλό ποσοστό πληθωρισμού στη Δανία συνέβαλε επίσης το πολύ χαμηλό ποσοστό πληθωρισμού για τα τρόφιμα και τα μη ενεργειακά βιομηχανικά προϊόντα σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ.

Στην περίπτωση της Φινλανδίας, το σχετικά πολύ χαμηλό μέσο ποσοστό πληθωρισμού σε σύγκριση με το μέσο ποσοστό πληθωρισμού της ζώνης του ευρώ συνολικά αντανάκλωσε τον χαμηλότερο ενεργειακό πληθωρισμό και την προσαρμογή του δείκτη τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας από τη Φινλανδική Στατιστική Υπηρεσία, διότι η άνοδος των τιμών είχε ληφθεί εσφαλμένα υπόψη στον δείκτη δύο φορές¹¹. Η διόρθωση, η οποία πραγματοποιήθηκε τον Αύγουστο του 2023, μείωσε το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ κατά 0,7 ποσοστιαίες μονάδες εκείνο τον μήνα. Θα συνεχίσει να μειώνει τεχνητά τον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ στη Φινλανδία έως τον Ιούλιο του 2024. Επιπλέον, στη Φινλανδία, ο μέσος όρος του πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ σε δωδεκάμηνη βάση, εξαιρουμένων της ενέργειας και των τροφίμων, ήταν σημαντικά χαμηλότερος από το αντίστοιχο ποσοστό πληθωρισμού για τη ζώνη του ευρώ συνολικά, αντανάκλωντας σαφώς ασθενέστερη κυκλική θέση και χαμηλότερη αύξηση των μισθών σε σύγκριση με τη ζώνη του ευρώ συνολικά.

Στην περίπτωση του Βελγίου, στους ειδικούς ανά χώρα παράγοντες στους οποίους οφειλόταν το σχετικά πολύ χαμηλό μέσο ποσοστό πληθωρισμού περιλαμβάνονται οι χαμηλότερες τιμές λιανικής της ενέργειας το 2023. Μετά την ταχεία μεταφορά των εξαιρετικά υψηλών τιμών χονδρικής πώλησης αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας στις τιμές λιανικής το 2022, ο ενεργειακός πληθωρισμός κατέγραψε απότομη πτώση καθ' όλη τη διάρκεια του 2023. Ο ενεργειακός πληθωρισμός επηρεάστηκε από συνδυασμό παραγόντων. Οι συμβατικές τιμές για το αέριο και την ηλεκτρική ενέργεια βασίζονται συνήθως σε τύπους που χρησιμοποιούν τις μελλοντικές τιμές αερίου και ηλεκτρικής ενέργειας. Αυτό οδήγησε στη σαφώς ταχύτερη μεταφορά της πτώσης των τιμών χονδρικής της ενέργειας στις τιμές λιανικής στο Βέλγιο σε σύγκριση με τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ. Το αποτέλεσμα αυτό ενισχύθηκε i) από τον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ που υπολογίζεται με βάση τις τιμές των νέων συμβάσεων και ii) από τους νέους συντελεστές στάθμισης του ΕνΔΤΚ για το 2023, παράγοντες που αποτυπώνουν την έντονη αύξηση του μεγέθους της συνιστώσας της ενέργειας, η οποία ενίσχυσε με τη σειρά της την επίδραση της πολύ σημαντικής πτώσης των τιμών της ενέργειας στον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ το 2023.

Το **κριτήριο σύγκλισης που αφορά τα δημόσια οικονομικά** ορίζεται στο άρθρο 140 παράγραφος 1 δεύτερη περίπτωση της ΣΛΕΕ ως «σταθερότητα των δημόσιων οικονομικών· αυτό καταδεικνύεται από την επίτευξη δημοσιονομικής κατάστασης χωρίς υπερβολικό δημοσιονομικό έλλειμμα, κατά την έννοια του άρθρου 126 παράγραφος 6».

Επιπλέον, το άρθρο 2 του πρωτοκόλλου για τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει ότι «τη στιγμή της εξέτασης δεν έχει ληφθεί απόφαση του Συμβουλίου, για το κράτος μέλος, όπως αναφέρεται στο άρθρο 126 παράγραφος 6 της εν λόγω Συνθήκης, όσον αφορά την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος».

Η ΣΛΕΕ αναφέρεται στο **κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας** στο άρθρο 140 παράγραφος 1 τρίτη περίπτωση ως «τήρηση των κανονικών περιθωρίων διακύμανσης που προβλέπονται από τον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος επί δύο τουλάχιστον χρόνια, χωρίς υποτίμηση έναντι του ευρώ».

Το άρθρο 3 του πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει ότι: «Το κριτήριο της συμμετοχής στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος [...] σημαίνει ότι ένα κράτος μέλος έχει τηρήσει τα κανονικά περιθώρια διακύμανσης που προβλέπει ο μηχανισμός συναλλαγματικών ισοτιμιών του ευρωπαϊκού νομισματικού συστήματος χωρίς σοβαρή ένταση κατά τα δύο, τουλάχιστον, τελευταία έτη πριν από την εξέταση. Ειδικότερα, το κράτος μέλος δεν πρέπει να έχει υποτιμήσει την κεντρική διμερή ισοτιμία του νομίσματος έναντι του ευρώ με δική του πρωτοβουλία μέσα στο ίδιο χρονικό διάστημα»¹².

¹¹ Φινλανδική Στατιστική Υπηρεσία, «Adjustment of the price index of electricity in the releases of the Consumer Price Index and the Harmonised Index of Consumer Prices for August 2023 (Προσαρμογή του δείκτη τιμών της ηλεκτρικής ενέργειας στις εκδόσεις του δείκτη τιμών καταναλωτή και του εναρμονισμένου δείκτη τιμών καταναλωτή για τον Αύγουστο του 2023), Αύγουστος 2023. Βλ. <https://stat.fi/en/revisionrelease/clm92f0dg5s810avvk7mlerjj>

¹² Κατά την αξιολόγηση της συμμόρφωσης με το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η Επιτροπή εξετάζει αν η συναλλαγματική ισοτιμία παρέμεινε σε επίπεδα που προσεγγίζουν την κεντρική ισοτιμία του ευρωπαϊκού μηχανισμού συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ ΙΙ). Ενδέχεται να ληφθούν υπόψη λόγοι ανατίμησης, σύμφωνα με την κοινή δήλωση για τις προσχωρούσες χώρες και τον ΜΣΙ2 του άτυπου Συμβουλίου ECOFIN, το οποίο πραγματοποιήθηκε στην Αθήνα στις 5 Απριλίου 2003.

Η σχετική διετής περίοδος για την αξιολόγηση της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας στην παρούσα έκθεση καλύπτει το διάστημα από τις 19 Ιουνίου 2022 έως τις 18 Ιουνίου 2024. Κατά την αξιολόγηση του κριτηρίου της σταθερότητας της συναλλαγματικής ισοτιμίας, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις εξελίξεις σε βοηθητικούς δείκτες, όπως η πορεία των συναλλαγματικών διαθεσίμων και των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων. Επίσης λαμβάνει υπόψη τον ρόλο που διαδραματίζουν τα μέτρα πολιτικής (περιλαμβανομένων των παρεμβάσεων στην αγορά συναλλάγματος) και η διεθνής χρηματοδοτική συνδρομή (κατά περίπτωση) στη διατήρηση της σταθερότητας των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Επί του παρόντος, στον ευρωπαϊκό μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών (ΜΣΙ ΙΙ) συμμετέχει ένα κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και το οποίο αξιολογείται στην παρούσα έκθεση —η Βουλγαρία. Η ένταξη στον ΜΣΙ ΙΙ αποφασίζεται κατόπιν αιτήματος ενός κράτους μέλους και με αμοιβαία συμφωνία όλων των συμμετεχόντων στον ΜΣΙ ΙΙ¹³. Η παρούσα έκθεση δεν σχετίζεται με τη διαδικασία ένταξης στον ΜΣΙ ΙΙ, ούτε αποτελεί αξιολόγηση της δυνατότητας συμμετοχής κάποιου κράτους μέλους στον ΜΣΙ ΙΙ.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 τέταρτη περίπτωση της ΣΛΕΕ προβλέπει ότι η «*διάρκεια της σύγκλισης που θα έχει επιτευχθεί από το κράτος μέλος για το οποίο ισχύει παρέκκλιση και της συμμετοχής του στον μηχανισμό συναλλαγματικών ισοτιμιών*» αντανακλάται «στα **επίπεδα των μακροπρόθεσμων επιτοκίων**».

Το άρθρο 4 του Πρωτοκόλλου σχετικά με τα κριτήρια σύγκλισης ορίζει περαιτέρω ότι «*το κριτήριο της σύγκλισης των επιτοκίων [...] σημαίνει ότι το υπό παρατήρηση κράτος μέλος, επί διάστημα ενός έτους πριν από την εξέταση, έχει μέσο ονομαστικό μακροπρόθεσμο επιτόκιο το οποίο δεν υπερβαίνει εκείνο των τριών, το πολύ, κρατών μελών με τις καλύτερες επιδόσεις από άποψη σταθερότητας τιμών, περισσότερο από 2 ποσοστιαίες μονάδες. Τα επιτόκια υπολογίζονται βάσει μακροπρόθεσμων ομολόγων του δημοσίου ή συγκρίσιμων χρεογράφων, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές των εθνικών ορισμών*».

Η τιμή αναφοράς του επιτοκίου υπολογίστηκε σε 5,5 % τον Μάιο του 2024¹⁴.

Το άρθρο 140 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ απαιτεί να λαμβάνονται υπόψη στις αναφορές και **άλλοι παράγοντες** που συνδέονται με την οικονομική ολοκλήρωση και τη σύγκλιση. Σ' αυτούς περιλαμβάνονται η ολοκλήρωση των αγορών, η εξέλιξη του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών και η εξέλιξη του κατά μονάδα κόστους εργασίας και άλλων δεικτών τιμών. Οι τελευταίοι αυτοί παράγοντες καλύπτονται στην εξέταση της σταθερότητας των τιμών. Οι πρόσθετοι παράγοντες που πρέπει να ληφθούν υπόψη αποτελούν σημαντικούς δείκτες του αν ένα κράτος μέλος θα ενταχθεί στη ζώνη του ευρώ χωρίς δυσκολίες. Διευρύνουν επίσης την ανάλυση όσον αφορά τη διατηρησιμότητα της σύγκλισης.

Η αξιολόγηση του βαθμού διατηρήσιμης σύγκλισης για τα κράτη μέλη για τα οποία ισχύει παρέκκλιση και τα οποία παρουσιάζονται στην παρούσα έκθεση βασίζεται στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής και στις κατευθύνσεις πολιτικής που παρέχονται στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου. Ειδικότερα, βασίζεται στη δημοσιονομική εποπτεία που ασκείται στο πλαίσιο του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης και της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών. Αποτυπώνει επίσης τις αξιολογήσεις της Επιτροπής σχετικά με τους κινδύνους δημοσιονομικής βιωσιμότητας και τα εθνικά δημοσιονομικά πλαίσια, καθώς και την εφαρμογή των σχεδίων ανάκαμψης και ανθεκτικότητας.

2. ΒΟΥΛΓΑΡΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Βουλγαρία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στη Βουλγαρία. Με την επιφύλαξη των προϋποθέσεων και των ερμηνειών που παρατίθενται στο σημείο 2.1 του τεχνικού παραρτήματος, ο νόμος για τη Bulgarska Narodna Banka (BNB) (Εθνική Τράπεζα της Βουλγαρίας) μπορεί **να** θεωρηθεί **συμβατό** με τις σχετικές διατάξεις του ενωσιακού

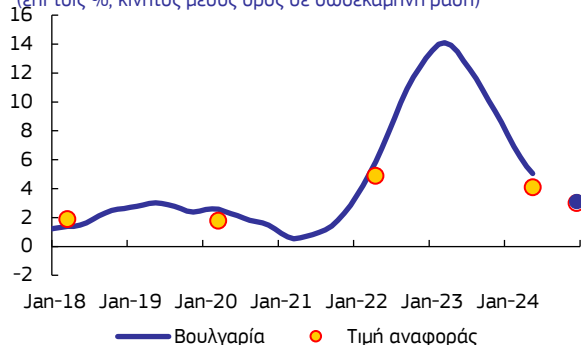
¹³ Οι συμμετέχοντες στον ΜΣΙ ΙΙ είναι τα Υπουργεία Οικονομικών της ζώνης του ευρώ, η ΕΚΤ, τα Υπουργεία Οικονομικών εκτός της ζώνης του ευρώ που συμμετέχουν στον ΜΣΙ ΙΙ και οι κεντρικές τράπεζες.

¹⁴ Η τιμή αναφοράς για τον Μάιο του 2024 υπολογίστηκε ως ο απλός μέσος όρος των μέσων μακροπρόθεσμων επιτοκίων δωδεκαμήνου στις Κάτω Χώρες (2,8 %), στην Ιταλία (4,1 %) και τη Λετονία (3,7 %), προσαυξημένος κατά δύο ποσοστιαίες μονάδες.

δικαίου σχετικά με την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και της προνομιακής πρόσβασης, καθώς και την ενσωμάτωση της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της BNB και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ.

Η Βουλγαρία δεν ικανοποιεί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στη Βουλγαρία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 5,1 %, δηλαδή υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,1 %. Η Επιτροπή προβλέπει ότι θα παραμείνει ελαφρώς υψηλότερη από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες, αλλά η διαφορά προβλέπεται να γεφυρωθεί έως το τέλος του 2024 ή τις αρχές του 2025.

Γράφημα 2α: **Βουλγαρία — Κριτήριο πληθωρισμού**
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου ποσοστού πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη Βουλγαρία τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2018, 2020 και 2022 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

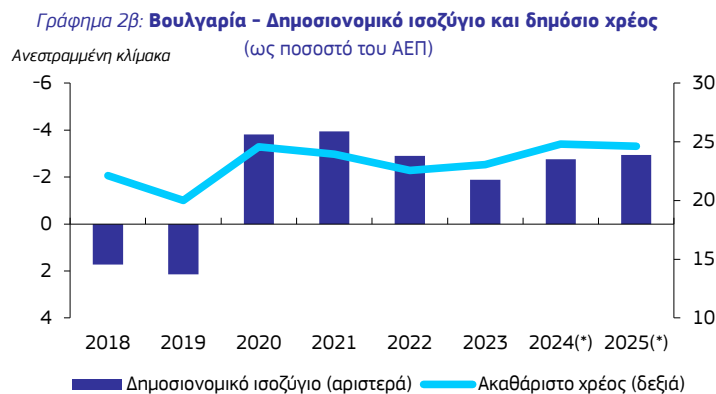
Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού της Βουλγαρίας βάσει του ΕνΔΤΚ κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 13,0 % το 2022 και μειώθηκε σε 8,6 % το 2023. Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ αυξήθηκε από 12,1 % τον Απρίλιο του 2022 σε 15,6 % τον Σεπτέμβριο του 2022. Στη συνέχεια, ο ονομαστικός πληθωρισμός σταθεροποιήθηκε σε 14,3 % κατά την περίοδο μεταξύ του Νοεμβρίου 2022 και του Ιανουαρίου 2023 και στη συνέχεια επιβραδύνθηκε σε 2,7 % τον Μάιο του 2024. Η άμεση συμβολή των τιμών της ενέργειας στον ονομαστικό πληθωρισμό αρχικά σημείωσε σημαντική άνοδο το 2022, αλλά μειώθηκε σταδιακά μετά τα μέσα του έτους και απέκτησε αρνητικό πρόσημο από τον Απρίλιο του 2023. Η συμβολή των άλλων συνιστωσών του ΕνΔΤΚ στον πληθωρισμό συνέχισε να αυξάνεται καθ' όλη τη διάρκεια του 2022. Το 2023 η επιβράδυνση του πληθωρισμού ήταν πλέον γενικευμένη, με σημαντική συμβολή των τιμών των τροφίμων. Ο πληθωρισμός των τιμών υπηρεσιών ήταν πιο επίμονος, παρά τον χαμηλότερο πληθωρισμό στους τομείς των υπηρεσιών μεταφορών, εστίασης και παροχής καταλύματος. Η εντονότερη από τη συνήθη τουριστική περίοδος το καλοκαίρι του 2023 εμπόδισε επίσης προσωρινά τον αποπληθωρισμό στον κλάδο των τουριστικών υπηρεσιών. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στη Βουλγαρία το 2022 και το 2023 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά της ζώνης του ευρώ συνολικά.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, προβλέπεται ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός θα παρουσιάσει σημαντική μείωση από 8,6 % το 2023 σε 3,1 % το 2024 και θα μειωθεί σταδιακά περαιτέρω σε 2,6 % το 2025. Ο ονομαστικός πληθωρισμός αναμένεται να σημειώσει πτώση, διότι οι τιμές των εισαγωγών πρόκειται να ασκήσουν καθοδική πίεση στις συνιστώσες της ενέργειας, των τροφίμων και των μη ενεργειακών βιομηχανικών αγαθών. Ο πληθωρισμός των τιμών των υπηρεσιών προβλέπεται επίσης να επιβραδυνθεί, λόγω των δευτερογενών επιδράσεων των χαμηλότερων τιμών των συντελεστών παραγωγής και της προβλεπόμενης συγκράτησης της αύξησης των μισθών. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στη Βουλγαρία (55 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022) υποδηλώνουν δυνατότητες για σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Βουλγαρία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης περιορίστηκε κατά 1,1 ποσοστιαία μονάδα σε 2,9 % του ΑΕΠ το 2022 και μειώθηκε περαιτέρω σε 1,9 % του ΑΕΠ το 2023. Το 2022 η κυβέρνηση θέσπισε δέσμη μέτρων για τη μείωση του

ελλείμματος, συμπεριλαμβανομένης της σταδιακής αύξησης του ειδικού φόρου κατανάλωσης καπνού και των τελών διοδίων. Έλαβε επίσης μέτρα για την αύξηση των δαπανών, με αποτελέσματα που θα γίνουν αισθητά το επόμενο οικονομικό έτος, συμπεριλαμβανομένων των αυξήσεων του κατώτατου μισθού και των αλλαγών στις παραμέτρους της συνταξιοδοτικής πολιτικής. Επιπλέον, το ισοζύγιο της κυβέρνησης το 2022 επηρεάστηκε από ορισμένα βασικά μέτρα στήριξης στο πλαίσιο της αντιμετώπισης της COVID-19, τη στήριξη που παρασκήθηκε στους Ουκρανούς πρόσφυγες και τα μέτρα για τον μετριασμό των επιπτώσεων των υψηλών τιμών της ενέργειας. Το 2023 οι αυξήσεις των μισθών και των συντάξεων που είχαν νομοθετηθεί το 2022 άρχισαν να έχουν δημοσιονομικές επιπτώσεις, οι οποίες αμβλύθηκαν με μέτρα για την αύξηση της εισπραχής εσόδων και τη σταδιακή κατάργηση των προηγούμενων μέτρων στήριξης στον τομέα της ενέργειας. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να επιδεινωθεί και να ανέλθει σε $-2,8\%$ του ΑΕΠ το 2024 και σε $-2,9\%$ του ΑΕΠ το 2025, με την παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από $22,6\%$ το 2022 σε $23,1\%$ το 2023 και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω σε $24,8\%$ το 2024, προτού καταγράψει ελαφρά μείωση σε $24,6\%$ το 2025. Παρά το χαμηλό προβλεπόμενο επίπεδο χρέους έως το 2034 (41% του ΑΕΠ), οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Βουλγαρίας φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Ωστόσο, η πρόβλεψη αυτή υπόκειται σε σημαντική αβεβαιότητα. Η Βουλγαρία διαθέτει τα βασικά στοιχεία ενός ισχυρού δημοσιονομικού πλαισίου, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν ορισμένες δυσκολίες στην εφαρμογή. Η Βουλγαρία έχει θεσπίσει ένα πολύπλοκο σύστημα εθνικών δημοσιονομικών κανόνων και υπάρχει περιθώριο βελτίωσης των βασικών διαστάσεων, συμπεριλαμβανομένης της περιορισμένης εντολής του Δημοσιονομικού Συμβουλίου.

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η Βουλγαρία προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ στις 10 Ιουλίου 2020, συμμετέχει δηλαδή ήδη στον μηχανισμό επί σχεδόν 4 έτη κατά τον χρόνο έκδοσης της παρούσας έκθεσης. Το βουλγαρικό λεβ τρεφεί κεντρική ισοτιμία 1,95583 προς το ευρώ με τυπικό περιθώριο διακυμάνσεων $\pm 15\%$. Η Εθνική Τράπεζα της Βουλγαρίας επιδιώκει τον κύριο στόχο της, ο οποίος είναι η σταθερότητα των τιμών, μέσω πρόσδεσης της συναλλαγματικής ισοτιμίας στο πλαίσιο του καθεστώτος νομισματικού συμβουλίου. Η Βουλγαρία θέσπισε το οικείο καθεστώς νομισματικού συμβουλίου το 1997, με την πρόσδεση του βουλγαρικού λεβ πρώτα στο γερμανικό μάρκο και αργότερα στο ευρώ. Η Βουλγαρία προσχώρησε στον ΜΣΙ ΙΙ με το οικείο υφιστάμενο καθεστώς νομισματικού συμβουλίου, ως μονομερή δέσμευση, με αποτέλεσμα να μην επιβάλλονται πρόσθετες υποχρεώσεις στην ΕΚΤ. Η συναλλαγματική ισοτιμία του λεβ παρέμεινε στην κεντρική ισοτιμία του ΜΣΙ ΙΙ για τη διετία που κάλυπτε η αξιολόγηση, χωρίς ενδείξεις εντάσεων ή υποτίμησης έναντι του ευρώ. Πρόσθετοι δείκτες, όπως οι εξελίξεις των συναλλαγματικών αποθεμάτων και των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων, υποδηλώνουν ότι η αντίληψη των επενδυτών για τον κίνδυνο σε σχέση με τη Βουλγαρία παρέμεινε ευνοϊκή. Η (αρνητική) διαφορά του βουλγαρικού βραχυπρόθεσμου επιτοκίου αναφοράς [δηλαδή του βασικού επιτοκίου 3 μηνών (BIR) προς το EURIBOR] διευρύνθηκε καθ' όλη τη διάρκεια του 2022. Στη συνέχεια μειώθηκε από -30 μονάδες βάσης τον Δεκέμβριο του 2022 σε 1 μονάδα βάσης τον Απρίλιο του 2024. Σημαντικά επίσημα ρυθμιστικά αποθέματα συνεχίζουν να στηρίζουν την αντοχή του καθεστώτος νομισματικού συμβουλίου. Η Βουλγαρία, κατά την ένταξή της στον ΜΣΙ ΙΙ, δεσμεύτηκε να εφαρμόσει μια σειρά μέτρων πολιτικής (γνωστά και ως δεσμεύσεις μετά την ένταξη) προκειμένου να διασφαλίσει ότι η συμμετοχή της στον μηχανισμό είναι βιώσιμη και ότι η χώρα επιτυγχάνει υψηλό βαθμό οικονομικής σύγκλισης πριν από την υιοθέτηση του ευρώ. Τα μέτρα καλύπτουν τέσσερις τομείς πολιτικής:

i) τον μη τραπεζικό χρηματοπιστωτικό τομέα· ii) το πλαίσιο αφερεγγυότητας· iii) το πλαίσιο για την καταπολέμηση της νομιμοποίησης εσόδων από παράνομες δραστηριότητες· και iv) τη διακυβέρνηση των κρατικών επιχειρήσεων.

Η Βουλγαρία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 4,0 %, δηλαδή κατώτερο από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Από χαμηλό επιτόκιο στις αρχές του 2022, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Βουλγαρίας αυξάνεται έκτοτε σταδιακά. Αυξήθηκε κατά τους πρώτους μήνες του 2022 και κατόπιν παρέμεινε σε ζώνη μικρών διακυμάνσεων της τάξης του 1,6 % έως 1,9 % από τον Απρίλιο του 2022 έως τον Ιανουάριο του 2023. Στη συνέχεια αυξήθηκε εκ νέου σημαντικά κατά τους επόμενους 2 μήνες. Ωστόσο, κατά την περίοδο μεταξύ Μαρτίου 2023 και Δεκεμβρίου 2023, το επιτόκιο παρέμεινε σε ζώνη πολύ μικρών διακυμάνσεων, της τάξης του 4,0 % έως 4,2 %. Η διαφορά απόδοσης έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς διατηρήθηκε στο εύρος τιμών μεταξύ 0,4 % και 0,9 % από τις αρχές του 2022 έως τον Φεβρουάριο του 2023 και στη συνέχεια αυξήθηκε σε εύρος τιμών μεταξύ 1,2 % και 1,9 % κατά την περίοδο από τον Μάρτιο του 2023 έως τον Μάιο του 2024.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Βουλγαρίας παρουσίασε βελτίωση από - 0,5 % του ΑΕΠ το 2022 και βελτιώθηκε περαιτέρω το 2023, έτος κατά το οποίο ανήλθε σε 1,3 %. Η οικονομία της Βουλγαρίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι οι επιδόσεις της Βουλγαρίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ειδικότερα, οι προκλήσεις συνδέονται με το κράτος δικαίου, τη διαφθορά και την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης. Ωστόσο, στο πλαίσιο της συμμετοχής της Βουλγαρίας στον ΜΣΙ II, και σύμφωνα με το οικείο σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ), η χώρα λαμβάνει μέτρα για τη βελτίωση του θεσμικού της πλαισίου και του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, μεταξύ άλλων στους τέσσερις τομείς που καλύπτονται από τις προαναφερόμενες δεσμεύσεις του ΜΣΙ II μετά την ένταξη. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Βουλγαρίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Κυριαρχείται από τον τραπεζικό τομέα που είναι ικανοποιητικά ενταγμένος στον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ (ιδίως μέσω του υψηλού επιπέδου αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής). Η ανεπαρκής ανάπτυξη της χρηματοδότησης με βάση την αγορά αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Χάρη στη συνεχή ανάληψη δράσης πολιτικής και σ' ένα ευνοϊκό μακροοικονομικό περιβάλλον, έχουν μειωθεί οι κίνδυνοι και οι ευπάθειες του χρηματοπιστωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω εμπεριστατωμένης ανάλυσης για τη Βουλγαρία.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Βουλγαρίας περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση μιας σειράς διαρθρωτικών προκλήσεων, σε συνέργεια με άλλα ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων της χώρας. Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ παρέχει στη Βουλγαρία επιχορηγήσεις ύψους 5,7 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2026. Η Βουλγαρία υπέβαλε δύο αιτήσεις πληρωμής, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 1,37 δισ. EUR στις 16 Δεκεμβρίου 2022. Η εφαρμογή του βουλγαρικού ΣΑΑ αντιμετωπίζει σημαντικές καθυστερήσεις. Η Βουλγαρία δεν έχει υλοποιήσει ακόμη σημαντικές μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις για την απανθρακοποίηση του ενεργειακού τομέα, ούτε και βασικές μεταρρυθμίσεις του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στους τομείς του κράτους δικαίου, της καταπολέμησης της διαφθοράς, της διακυβέρνησης των κρατικών επιχειρήσεων και των δημόσιων συμβάσεων.

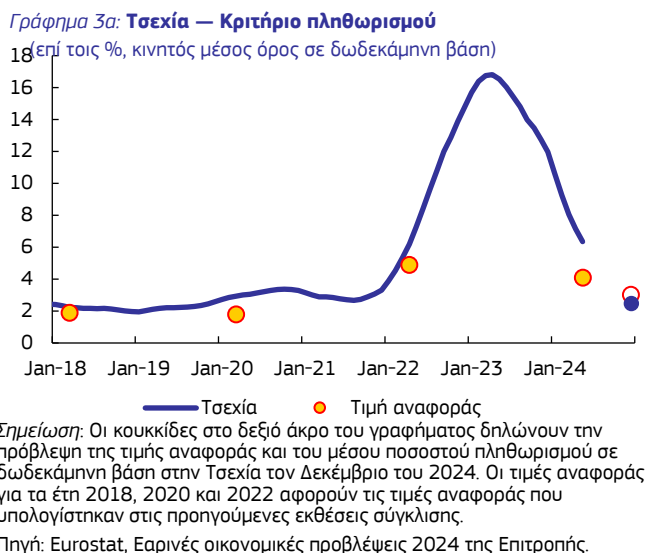
Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στη Βουλγαρία 10,7 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι ειδικότερα η περαιτέρω στήριξη της ανταγωνιστικότητας της Βουλγαρίας, της πράσινης μετάβασης, συμπεριλαμβανομένων της ενεργειακής ανεξαρτησίας, της δίκαιης μετάβασης και της ανθεκτικότητας στην κλιματική αλλαγή, καθώς και της ανοδικής κοινωνικής συνοχής, συμπεριλαμβανομένων της αντιμετώπισης των ελλείψεων εργατικού δυναμικού, της περαιτέρω ανάπτυξης των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης και της βελτίωσης της συμπεριληπτικότητάς τους όσον αφορά τις μειονεκτούσες ομάδες. Η Βουλγαρία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, αλλά εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις.

3. ΤΣΕΧΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Τσεχία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στην Τσεχία, και ιδίως ο νόμος του Τσεχικού Εθνικού Συμβουλίου αριθ. 6/1993 Coll. για την Česká národní banka (Εθνική Τράπεζα της Τσεχίας) (νόμος για την ČNB), **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις απαιτήσεις του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ενσωμάτωση της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της ČNB και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ, όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ. Επιπλέον, ο νόμος για την ČNB περιλαμβάνει επίσης ατέλειες σχετικά με την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ.

Η Τσεχία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Τσεχία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 6,3 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς 4,1 %. Προβλέπεται ότι θα παραμείνει κάτω από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Το 2023 ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στην Τσεχία ανήλθε κατά μέσο όρο σε 12,0 %, δηλαδή μειώθηκε από 14,8 % το 2022. Τα υψηλά ποσοστά πληθωρισμού το 2022 και το 2023 οφείλονταν πρωτίστως στην αύξηση των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, η οποία προκλήθηκε από την πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία και από τα σημεία συμφόρησης στον εφοδιασμό. Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ κορυφώθηκε στο 19,1 % τον Ιανουάριο του 2023 και μειώθηκε σταδιακά καθ' όλη τη διάρκεια του έτους, λόγω της σταθεροποίησης των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023. Οι υψηλές τιμές των βασικών προϊόντων είχαν επίσης δευτερογενείς επιπτώσεις σε άλλες κατηγορίες πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ, οι οποίες κατέγραψαν επίσης υψηλούς ρυθμούς αύξησης. Ο ονομαστικός πληθωρισμός μειώθηκε σε 7,6 % τον Δεκέμβριο του 2023 και συνέχισε να μειώνεται κατά τους πρώτους 5 μήνες του 2024, με αποτέλεσμα να ανέλθει σε 2,8 % τον Μάιο του 2024. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού της Τσεχίας βάσει του ΕνΔΤΚ το 2022 και το 2023 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά της ζώνης του ευρώ συνολικά.

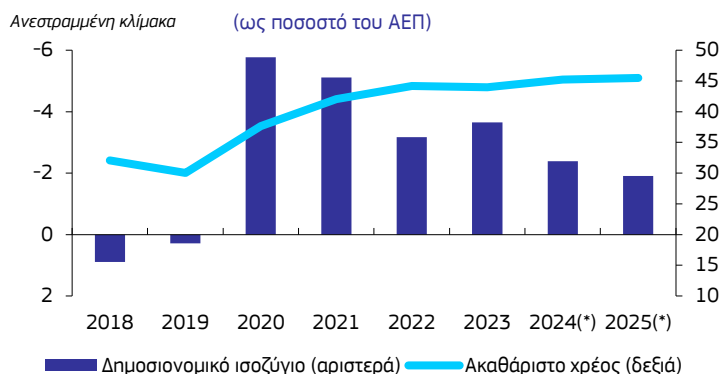
Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, προβλέπεται ότι ο μέσος ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα μειωθεί σε 2,5 % το 2024 και σε 2,2 % το 2025. Η σημαντική προβλεπόμενη μείωση σε σύγκριση με το 2022 και το 2023 αποδίδεται στην καθοδική πορεία των τιμών χονδρικής πώλησης της ενέργειας και των τροφίμων, σε συνδυασμό με την ιδιαίτερα συγκρατημένη ανάκαμψη της εσωτερικής ζήτησης. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο των τιμών στην Τσεχία (περίπου 80 % του

μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022) υποδηλώνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η έκθεση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Τσεχία πληροί το κριτήριο του ελλείμματος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης.

Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Στην έκθεση αυτήν αξιολογήθηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Τσεχίας, δεδομένου ότι το οικείο δημοσιονομικό έλλειμμα το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Τσεχία πληροί το κριτήριο του ελλείμματος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης, λαμβανομένων υπόψη των σχετικών παραγόντων που πρότεινε η Τσεχία. Ενώ το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβη και δεν προσέγγισε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη, και η υπέρβαση της τιμής αναφοράς που ορίζει η Συνθήκη δεν θεωρείται έκτακτου χαρακτήρα, το 2024 η Τσεχία έλαβε μέτρα εξυγίανσης, τα οποία αναμένεται να οδηγήσουν σε ετήσια μείωση του ελλείμματος σε επίπεδο σαφώς χαμηλότερο του 3 % του ΑΕΠ το 2024. Η Επιτροπή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν θα προτείνει την κίνηση της διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 3,2 % του ΑΕΠ το 2022 και σε 3,7 % του ΑΕΠ το 2023, υπερέβη δηλαδή την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, προβλέπεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα μειωθεί σε 2,4 % του ΑΕΠ το 2024, αντανακλώντας κυρίως τη διακοπή των μέτρων στήριξης έκτακτης ανάγκης στον τομέα της ενέργειας. Προβλέπεται επίσης ότι θα μειωθεί περαιτέρω σε 1,9 % του ΑΕΠ το 2025, με την παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από περίπου 44,2 % το 2022 σε 44,0 % το 2023, αλλά προβλέπεται να αυξηθεί σε 45,2 % το 2024 και σε 45,5 % το 2025. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Τσεχίας φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να αυξηθεί ελαφρώς από περίπου 45 % του ΑΕΠ το 2024 σε περίπου 48 % το 2034.

Γράφημα 3β: Τσεχία - Δημοσιονομικό ισοζύγιο και δημόσιο χρέος

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Τσεχία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η τσεχική κορόνα δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Από τα τέλη της δεκαετίας του 1990, η ČNB εφαρμόζει ρητό πλαίσιο στόχου για τον πληθωρισμό, σε συνδυασμό με ένα καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, το οποίο επιτρέπει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Έπειτα από μια περίοδο σχετικής σταθερότητας κατά τα έτη 2018-2019, η τσεχική κορόνα παρουσίασε σημαντική αστάθεια μετά την πανδημία COVID-19. Το 2020 υποτιμήθηκε σημαντικά, λόγω οικονομικής ύφεσης που ήταν εντονότερη απ' ό,τι αναμενόταν. Στη συνέχεια ακολούθησε συγκρατημένη τάση ανατίμησης έως και τις αρχές του 2022. Οι πιέσεις υποτίμησης μετά την πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία προκάλεσαν σταθεροποιητικές παρεμβάσεις από την ČNB στην αγορά συναλλάγματος κατά την περίοδο μεταξύ Μαΐου και Οκτωβρίου του 2022. Η κορόνα επανήλθε κατόπιν στην προηγούμενη τάση ανατίμησης της έως τον Απρίλιο του 2023, ενώ στη συνέχεια υποτιμήθηκε και ανήλθε σε επίπεδα που προσέγγιζαν τα προ της πανδημίας επίπεδα, λόγω των προσδοκιών της αγοράς για μείωση των επιτοκίων. Τον Μάιο του 2024 η κορόνα εξασθένησε κατά περίπου 0,3 % έναντι του ευρώ σε σύγκριση με 2 έτη νωρίτερα. Οι αποκλίσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν σημαντικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2022, και τον Ιούλιο του 2022 ανήλθαν σε 720 μονάδες βάσης, αντανακλώντας την πρώιμη αυστηρότερη νομισματική πολιτική της ČNB για την αντιμετώπιση των υψηλών επιπέδων

πληθωρισμού και της υποτίμησης του νομίσματος. Το 2023 και στις αρχές του 2024 η βραχυπρόθεσμη απόκλιση μειώθηκε σημαντικά και διαμορφώθηκε σε περίπου 140 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2024.

Η Τσεχία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 4,2 %, δηλαδή κατώτερο από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στην Τσεχία σημείωσε αύξηση κατά το πρώτο εξάμηνο του 2022 και κορυφώθηκε στο 5,1 % τον Ιούνιο του 2022. Στη συνέχεια, μειώθηκε σταδιακά σε 4 % τον Δεκέμβριο του 2023, καθώς ο πληθωρισμός κατέγραφε ταχεία μείωση. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο ανήλθε σε 4,2 % τον Μάιο του 2024, ενώ η απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς πλησίασε τις 164 μονάδες βάσης.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο της Τσεχίας (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) κατέγραψε πλεόνασμα της τάξης του 0,5 % του ΑΕΠ το 2023. Η τσεχική οικονομία παρουσιάζει υψηλό βαθμό ένταξης στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών και επενδυτικών δεσμών. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι η Τσεχία κατατάσσεται σε υψηλότερη θέση από τον μέσο όρο των πέντε κρατών μελών της ζώνης του ευρώ με τις χαμηλότερες βαθμολογίες, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες που μετρούν την κανονιστική ποιότητα, το κράτος δικαίου, τον έλεγχο της διαφθοράς, την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης, καθώς και την πολιτική σταθερότητα και την απουσία βίας. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Τσεχίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, γεγονός που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Τσεχίας είναι ενταγμένος σε μεγάλο βαθμό στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, κυρίως μέσω υψηλής αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής σε τράπεζες. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω εμπειριστατωμένης ανάλυσης για την Τσεχία.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Τσεχίας περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση μιας σειράς διαρθρωτικών προκλήσεων, σε συνέργεια με άλλα ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων της χώρας. Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ παρέχει στην Τσεχία επιχορηγήσεις ύψους 8,4 δισ. EUR και δάνεια ύψους 818 εκατ. EUR κατά την περίοδο 2021-2026. Η Τσεχία υπέβαλε δύο αιτήσεις πληρωμής, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 2,69 δισ. EUR στις 2 Απριλίου 2024. Για την εκπλήρωση των δεσμεύσεων του σχεδίου έως τον Αύγουστο του 2026, είναι σημαντικό η Τσεχία να αντιμετωπίσει τις εμφανιζόμενες καθυστερήσεις, ενισχύοντας παράλληλα την ικανότητα απορρόφησης. Η ικανότητα απορρόφησης περιορίζεται από περιορισμούς της διοικητικής ικανότητας σε ορισμένους από τους φορείς υλοποίησης και είναι ιδιαίτερα εμφανής σε τομείς που απαιτούν περισσότερη εμπειρογνώση, όπως η ψηφιακή και η πράσινη μετάβαση.

Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στην Τσεχία 21,1 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι ειδικότερα η περαιτέρω στήριξη της ανταγωνιστικότητας της Τσεχίας, μέσω της διευκόλυνσης της προσαρμογής στην ψηφιακή εποχή και την πράσινη μετάβαση, συμπεριλαμβανομένων της ενεργειακής απόδοσης, της ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και της δίκαιης μετάβασης, καθώς και μέσω της παροχής συνδρομής στους εργαζομένους και στις επιχειρήσεις για την προσαρμογή τους στην αλλαγή.

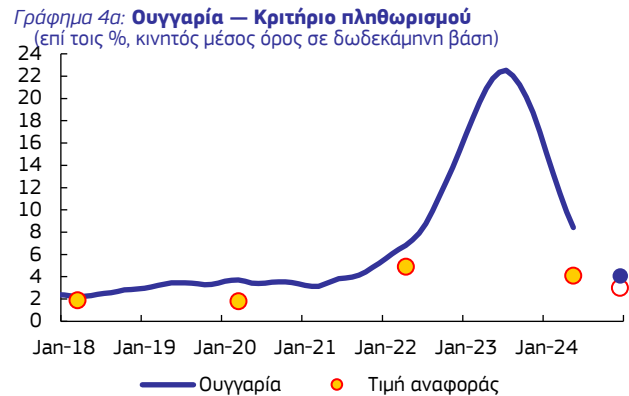
4. ΟΥΓΓΑΡΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Ουγγαρία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στην Ουγγαρία, και ιδίως ο νόμος για τη Magyar Nemzeti Bank (Εθνική Τράπεζα της Ουγγαρίας) (νόμος για την MNB), δεν είναι πλήρως συμβατή με τις απαιτήσεις του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν κυρίως την ανεξαρτησία της MNB, την απαγόρευση της

νομισματικής χρηματοδότησης και την ενσωμάτωση της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ όσον αφορά τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ, όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ. Επιπλέον, ο νόμος για την ΜΝΒ περιέχει περαιτέρω ατέλειες όσον αφορά την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ένταξη της ΜΝΒ στο ΕΣΚΤ.

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Ουγγαρία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 8,4 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς 4,1 %. Προβλέπεται ότι θα παραμείνει υψηλότερο από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου ποσοστού πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στην Ουγγαρία τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2018, 2020 και 2022 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

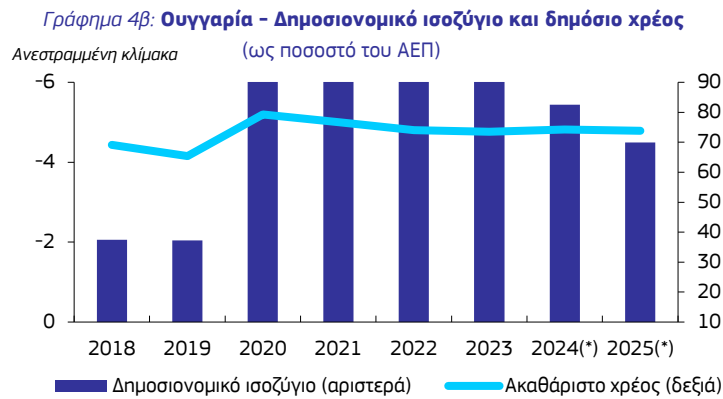
Πηγή: Eurostat, Ενδιάμεσες εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024.

Ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στην Ουγγαρία αυξήθηκε έντονα το 2022 και το 2023, και κυμάνθηκε κατά μέσο όρο σε 15,3 % και 17,0 %, αντίστοιχα. Ειδικότερα, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ αυξήθηκε από 10,9 % τον Μάιο του 2022 σε 26,2 % τον Ιανουάριο του 2023. Στη συνέχεια μειώθηκε γρήγορα σε 3,7 % τον Ιανουάριο του 2024. Η άνοδος του πληθωρισμού το 2022 προκλήθηκε κυρίως από τις εξελίξεις στις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων, την υποτίμηση του φιορινιού και την έντονη ζήτηση έως τα μέσα του 2022. Οι κρατικές παρεμβάσεις στις τιμές καταναλωτή της ενέργειας και ορισμένων τροφίμων επηρέασαν επίσης σημαντικά την εικόνα του πληθωρισμού. Ο πληθωρισμός διαμορφώθηκε σε 3,9 % τον Μάιο του 2024. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στην Ουγγαρία το 2022 και το 2023 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά της ζώνης του ευρώ συνολικά.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ αναμένεται να μειωθεί σε 4,1 % το 2024 και να επιβραδυνθεί σε 3,7 % το 2025, με την ολοκλήρωση της μεταφοράς των αυξήσεων των τιμών των βασικών προϊόντων στις τιμές καταναλωτή. Το σχετικά χαμηλό επίπεδο των τιμών στην Ουγγαρία (περίπου 64 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022) υποδηλώνει ότι υπάρχουν δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Η έκθεση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, αφού λάβει υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, σκοπεύει να προτείνει την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Ουγγαρία, προτείνοντας στο Συμβούλιο να εκδώσει απόφαση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 6 που διαπιστώνει την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Στην έκθεση αυτήν αξιολογήθηκε η δημοσιονομική κατάσταση της Ουγγαρίας, δεδομένου ότι το οικείο δημοσιονομικό έλλειμμα το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβη και δεν προσέγγισε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η υπέρβαση της τιμής αναφοράς που ορίζει η Συνθήκη δεν θεωρήθηκε έκτακτου χαρακτήρα και δεν αναμενόταν να είναι προσωρινή. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης ανήλθε σε 6,2 % του ΑΕΠ το 2022 και σε 6,7 % του ΑΕΠ το 2023, υπερέβη δηλαδή την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024

της Επιτροπής, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα μειωθεί σε 5,4 % του ΑΕΠ το 2024, αποτυπώνοντας την έντονη αύξηση των φορολογικών εσόδων, τις χαμηλότερες προβλεπόμενες επιδοτήσεις σε επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας και τη μείωση των δημόσιων επενδύσεων. Προβλέπεται ότι θα μειωθεί περαιτέρω σε 4,5 % του ΑΕΠ το 2025, με την παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από περίπου 74,1 % το 2022 σε 73,5 % το 2023. Προβλέπεται ότι θα αυξηθεί σε 74,3 % το 2024, αλλά στη συνέχεια θα μειωθεί εκ νέου σε 73,8 % το 2025. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Ουγγαρίας φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να αυξηθεί ελαφρώς από περίπου 74 % το 2024 σε περίπου 78 % του ΑΕΠ το 2034. Το επίπεδο συμμόρφωσης του δημοσιονομικού πλαισίου της Ουγγαρίας με τις νομικές απαιτήσεις της ΕΕ έχει αυξηθεί σταδιακά, αλλά δεν προώθησε τη διαφάνεια και τον συνετό δημοσιονομικό προσανατολισμό. Το μεσοπρόθεσμο δημοσιονομικό πλαίσιο της χώρας θα μπορούσε να είναι πιο δεσμευτικό για τους εθνικούς προϋπολογισμούς, ενώ θα μπορούσε επίσης να ενισχυθεί και ο ρόλος του Δημοσιονομικού Συμβουλίου της Ουγγαρίας.

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το ουγγρικό φιορίνι δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Ουγγαρία εφαρμόζει καθεστώς κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας, το οποίο επιτρέπει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Συνολικά, το φιορίνι υποτιμήθηκε έναντι του ευρώ το 2022 και το 2023 σ' ένα πλαίσιο μεγάλων διακυμάνσεων των συναλλαγματικών ισοτιμιών. Η πλήρους κλίμακας εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία προκάλεσε έντονη φάση υποτίμησης, την οποία ακολούθησε μερική ανάκαμψη μετά το τέλος του 2022. Η υποτίμηση του φιορινιού ξεκίνησε εκ νέου το δεύτερο εξάμηνο του 2023. Τον Μάιο του 2024 το φιορίνι εξασθένησε κατά περίπου 0,7 % έναντι του ευρώ σε σύγκριση με 2 έτη νωρίτερα. Οι αποκλίσεις των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκαν σημαντικά καθ' όλη τη διάρκεια του 2022 και ανήλθαν σε 1 400 μονάδες βάσης, καθώς η νομισματική πολιτική αντέδρασε στην άνοδο των επιπέδων του πληθωρισμού και στην υποτίμηση του νομίσματος πολύ πιο έντονα απ' ό,τι στη ζώνη του ευρώ. Το 2023 και στις αρχές του 2024 η βραχυπρόθεσμη απόκλιση μειώθηκε σημαντικά, αλλά διατηρήθηκε σε υψηλά επίπεδα και ανήλθε σε περίπου 343 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2024.

Η Ουγγαρία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 6,8 %, δηλαδή υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στην Ουγγαρία αυξήθηκε απότομα το 2022, αντανakλώντας την ταχεία άνοδο του πληθωρισμού, την αυστηρότερη νομισματική πολιτική και την αυξημένη απροθυμία ανάληψης κινδύνων λόγω της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Κορυφώθηκε στο 10,2 % τον Οκτώβριο του 2022, αλλά στη συνέχεια άρχισε να υποχωρεί λόγω της μείωσης του πληθωρισμού και της νομισματικής χαλάρωσης. Η απόκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς διευρύνθηκε σημαντικά το 2022 και κορυφώθηκε σε περίπου 800 μονάδες βάσης τον Οκτώβριο, αντανakλώντας σημαντικά υψηλότερα ποσοστά πληθωρισμού και επιτόκια πολιτικής κεντρικής τράπεζας στην Ουγγαρία, καθώς και υψηλότερο κίνδυνο αθέτησης δημόσιου χρέους σ' ένα πλαίσιο εμφάνισης μακροοικονομικών ανισορροπιών, όπως αποδεικνύεται από τη διεύρυνση των περιθωρίων συμφωνιών ανταλλαγής κινδύνων αθέτησης. Καθώς ο πληθωρισμός κατέγραψε ταχεία μείωση και άρχισε να συγκλίνει με τον πληθωρισμό της ζώνης του ευρώ, η απόκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων μειώθηκε σημαντικά λόγω της νομισματικής χαλάρωσης το

2023. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Ουγγαρίας αυξήθηκε τους πρώτους 5 μήνες του 2024 και ανήλθε σε 6,8 % τον Μάιο του 2024. Η μακροπρόθεσμη απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς ανήλθε εκείνο τον μήνα σε 427 μονάδες βάσης, σημειώνοντας πτώση από τις 806 μονάδες βάσης τον Οκτώβριο του 2022.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο βελτιώθηκε σημαντικά από - 6,2 % του ΑΕΠ το 2022 σε 1,2 % το 2023, καθώς μειώνονταν η εγχώρια ζήτηση και οι τιμές της ενέργειας. Η ουγγρική οικονομία παρουσιάζει υψηλό βαθμό ένταξης στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών και επενδυτικών δεσμών. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι οι επιδόσεις της Ουγγαρίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες που μετρούν την ελευθερία του λόγου και τη λογοδοσία, την κανονιστική ποιότητα και τον έλεγχο της διαφθοράς. Οι επιδόσεις της είναι επίσης χαμηλότερες από τον μέσο όρο της ζώνης του ευρώ όσον αφορά την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης και το κράτος δικαίου. Το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ουγγαρίας χαρακτηρίζεται από τη μεγάλη παρουσία ξένων συμμετοχών που δεν πραγματοποιούν καμία χρηματοπιστωτική διαμεσολάβηση στην εγχώρια οικονομία. Με την εξαίρεση αυτών, το χρηματοπιστωτικό σύστημα της Ουγγαρίας είναι λιγότερο ανεπτυγμένο από εκείνο της ζώνης του ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας της Ουγγαρίας διαθέτει μεγάλο και σχετικά σταθερό μερίδιο του χρηματοπιστωτικού τομέα και είναι ικανοποιητικά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ λόγω σχετικά μεγάλου ποσοστού αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Οι αγορές μετοχών και χρεωστικών τίτλων είναι μικρές και σχετικά λιγότερο ανεπτυγμένες. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ουγγαρία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η έκθεση αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ουγγαρία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες. Οι ευπάθειες σχετίζονται με τις έντονες πιέσεις στις τιμές και στο κόστος, με τις ανάγκες κρατικής και εξωτερικής χρηματοδότησης, καθώς και με τις τιμές των κατοικιών.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Ουγγαρίας περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση μιας σειράς διαρθρωτικών προκλήσεων, σε συνέργεια με άλλα ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων της χώρας. Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ παρέχει στην Ουγγαρία 10,4 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2026. Η εφαρμογή του ουγγρικού ΣΑΑ αντιμετωπίζει σημαντικές καθυστερήσεις. Η Ουγγαρία δεν έχει υποβάλει μέχρι στιγμής καμία αίτηση πληρωμής. Οι διαρθρωτικές προκλήσεις που συνδέονται με την εφαρμογή των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση της προστασίας των οικονομικών συμφερόντων της ΕΕ απαιτούν την ανάληψη άμεσης δράσης, ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα έγκαιρης ολοκλήρωσης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων.

Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στην Ουγγαρία 21,7 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι η περαιτέρω στήριξη της ανταγωνιστικότητας της Ουγγαρίας, συμπεριλαμβανομένων της καινοτομίας και της χρήσης προηγμένων τεχνολογιών, της πράσινης μετάβασης και της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης, καθώς και της αντιμετώπισης της φτώχειας και της ανάπτυξης εκπαιδευτικών συστημάτων και δεξιοτήτων. Ενώ η Ουγγαρία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις και σημαντικές κοινωνικές και περιφερειακές ανισότητες.

5. ΠΟΛΩΝΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Πολωνία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στην Πολωνία, ιδίως ο νόμος για τη Narodowy Bank Polski (Εθνική Τράπεζα της Πολωνίας) (νόμος για την NBP) και το σύνταγμα της Δημοκρατίας της Πολωνίας, **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις απαιτήσεις του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ. Εξάλλου, ο νόμος για την NBP περιέχει επίσης ορισμένες ατέλειες όσον αφορά την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ένταξη

της NBP στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της NBP και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ, όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ.

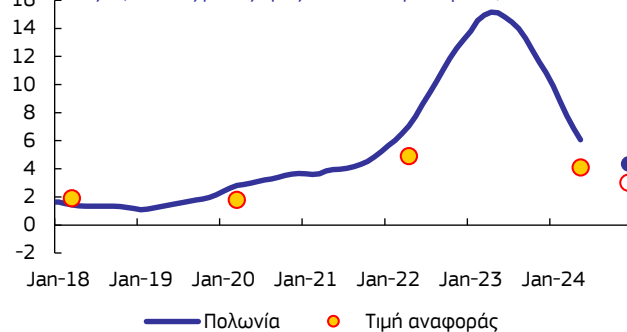
Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στην Πολωνία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 6,1 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς 4,1 %. Προβλέπεται ότι θα παραμείνει υψηλότερο από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Το 2022 η Πολωνία κατέγραψε σημαντική και γενικευμένη αύξηση του ετήσιου πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ, ακολουθούμενη από ταχύ ρυθμό αποπληθωρισμού κατά το δεύτερο εξάμηνο του 2023. Συνολικά, ο ονομαστικός πληθωρισμός ανήλθε κατά μέσο όρο σε 13,2 % το 2022 και σε 10,9 % το 2023. Το 2022 ο πληθωρισμός οφειλόταν στην άνοδο των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων, καθώς και στην επιτάχυνση του πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ, εξαιρουμένων της ενέργειας και των τροφίμων. Οι τιμές καταναλωτή όσον αφορά την ενέργεια και τα τρόφιμα αυξήθηκαν παρά τη λήψη σημαντικών κρατικών μέτρων με σκοπό τον περιορισμό των αυξήσεων των τιμών της ενέργειας και τη μείωση του ΦΠΑ σε ορισμένα τρόφιμα (αμφότερα θεσπίστηκαν στις αρχές του έτους). Ο ετήσιος πληθωρισμός κορυφώθηκε τον Φεβρουάριο του 2023 στο 17,2 % και μειώθηκε σταδιακά σε 6,2 % έως το τέλος του 2023, λόγω της χαλάρωσης των πιέσεων στις τιμές της ενέργειας και των τροφίμων. Συνέχισε να επιβραδύνεται τους πρώτους 3 μήνες του 2024, αλλά η λήξη του μηδενικού συντελεστή ΦΠΑ στα τρόφιμα αύξησε τον πληθωρισμό βάσει του ΕνΔΤΚ τον Απρίλιο. Το 2022 και το 2023 ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στην Πολωνία ήταν σταθερά υψηλότερος απ' ό,τι στη ζώνη του ευρώ.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, προβλέπεται ότι ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ θα ανέλθει κατά μέσο όρο σε 4,3 % το 2024 και σε 4,2 % το 2025. Ο αποπληθωρισμός προβλέπεται να συνεχιστεί, αλλά ο πληθωρισμός θα παραμείνει υψηλός λόγω της σταδιακής αποδέσμευσης των τιμών της ενέργειας (θεωρείται ότι οι παγκόσμιες τιμές της ενέργειας θα εξασθενήσουν περαιτέρω). Η χαλάρωση της νομισματικής πολιτικής τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2023 αναμένεται να επηρεάσει τον πληθωρισμό με καθυστέρηση και ενδέχεται να προκληθεί αύξηση των τιμών κατά την περίοδο 2024-2025. Οι προοπτικές για τον πληθωρισμό παραμένουν αβέβαιες, αφενός, λόγω των κινδύνων αρνητικής εξέλιξης της εγχώριας ζήτησης, η οποία μπορεί να είναι πιο υποτονική από την προβλεπόμενη, και, αφετέρου, σε περίπτωση θετικής εξέλιξης, λόγω της στενότητας της αγοράς εργασίας. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στην Πολωνία (57 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022) υποδηλώνουν δυνατότητες για σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Γράφημα 5α: Πολωνία — Κριτήριο πληθωρισμού

(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

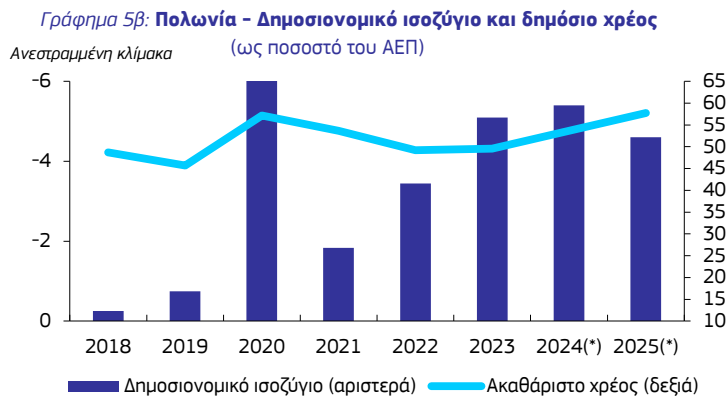

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου ποσοστού πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στην Πολωνία τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2018, 2020 και 2022 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η έκθεση της Επιτροπής δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η Επιτροπή, αφού λάβει υπόψη τη γνώμη της Οικονομικής και Δημοσιονομικής Επιτροπής, σκοπεύει να προτείνει την κίνηση διαδικασίας υπερβολικού ελλείμματος για την Πολωνία, προτείνοντας στο Συμβούλιο να εκδώσει απόφαση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 6 που διαπιστώνει την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή εξέδωσε έκθεση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 3 της ΣΛΕΕ. Στην έκθεση αυτήν αξιολογήθηκε η

δημοσιονομική κατάσταση της Πολωνίας, δεδομένου ότι το οικείο δημοσιονομικό έλλειμμα το 2023 υπερέβαινε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η έκθεση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης το 2023 υπερέβη και δεν προσέγγισε την τιμή αναφοράς του 3 % του ΑΕΠ που ορίζει η Συνθήκη. Η υπέρβαση της τιμής αναφοράς που ορίζει η Συνθήκη δεν θεωρήθηκε έκτακτου χαρακτήρα και δεν αναμενόταν να είναι προσωρινή. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης αυξήθηκε σε 3,4 % του ΑΕΠ το 2022, ενώ το 2023 σημείωσε περαιτέρω άνοδο και ανήλθε σε 5,1 %. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, προβλέπεται ότι το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης θα αυξηθεί σε 5,4 % του ΑΕΠ το 2024 (αντανακλώντας τις υψηλές δαπάνες για την άμυνα, τις μισθολογικές αυξήσεις στον δημόσιο τομέα και τις νέες κοινωνικές παροχές) και στη συνέχεια θα υποχωρήσει σε 4,6 % του ΑΕΠ το 2025. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 49,2 % το 2022 σε 49,6 % το 2023 και αναμένεται να αυξηθεί ακόμα περισσότερο σε 53,7 % το 2024 και σε 57,7 % το 2025. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Πολωνίας φαίνονται μέτριοι σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Το δημόσιο χρέος προβλέπεται να παρουσιάσει σταθερή αύξηση από περίπου 54 % το 2024 σε περίπου 85 % του ΑΕΠ το 2034. Το δημοσιονομικό πλαίσιο στην Πολωνία είναι συνολικά ισχυρό και οι αριθμητικοί δημοσιονομικοί κανόνες βρίσκονται στο επίκεντρο του πλαισίου.

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το πολωνικό ζλότι δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Πολωνία εφαρμόζει καθεστώς ελεύθερης κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας το οποίο επιτρέπει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Καθ' όλη τη διάρκεια του 2022 το ζλότι συνέχισε να συναλλάσσεται έναντι του ευρώ στα πλέον εξασθενημένα επίπεδά του σε χρονικό διάστημα σχεδόν δύο δεκαετιών, στο πλαίσιο της αυξημένης απροθυμίας ανάληψης κινδύνων λόγω της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Το 2023 ακολούθησε περίοδος γενικευμένης ανατίμησης, η οποία αντανακλούσε την αυξημένη εμπιστοσύνη των επενδυτών. Κατά τους πρώτους 5 μήνες του 2024, η συναλλαγματική ισοτιμία σταθεροποιήθηκε σε περίπου 4,30 PLN/EUR, ισοτιμία παρόμοια με τα προ της πανδημίας επίπεδα. Τον Μάιο του 2024 το ζλότι ισχυροποιήθηκε κατά περίπου 8,6 % έναντι του ευρώ σε σύγκριση με 2 έτη νωρίτερα. Η απόκλιση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκε το 2022, λόγω του πρώιμου και ισχυρού κύκλου αυστηρότερης πολιτικής της NBP. Κορυφώθηκε σε περίπου 710 μονάδες βάσης τον Ιούνιο του 2022 και στη συνέχεια μειώθηκε εκ νέου, δεδομένου ότι η ΕΚΤ ξεκίνησε τον δικό της κύκλο αυστηρότερης πολιτικής. Το 2023 το επιτόκιο 3 μηνών της ζώνης του ευρώ συνέχισε να καταγράφει άνοδο, ενώ το πολωνικό επιτόκιο 3 μηνών σταθεροποιήθηκε, συμβάλλοντας στην περαιτέρω μείωση των αποκλίσεων. Μετά τις μειώσεις των βασικών επιτοκίων παρέμβασης από την NBP τον Σεπτέμβριο και τον Οκτώβριο του 2023, η απόκλιση των επιτοκίων σταθεροποιήθηκε σε περίπου 190 μονάδες βάσης. Η απόκλιση αυξήθηκε σε ελαφρώς πάνω από 200 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2024.

Η Πολωνία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 5,6 %, δηλαδή ελαφρώς υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Πολωνίας συνέχισε την ανοδική του τάση το 2022 και κορυφώθηκε τον Οκτώβριο στο 7,8 % — ανήλθε, δηλαδή, στο υψηλότερο επίπεδο από το 2002. Η άνοδος αυτή αντανακλούσε τις αυξήσεις των επιτοκίων νομισματικής πολιτικής, τις ισχυρές πληθωριστικές πιέσεις και την αυξημένη απροθυμία ανάληψης κινδύνων λόγω της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία. Κατά τη διάρκεια της εν λόγω περιόδου, η απόκλιση των μακροπρόθεσμων επιτοκίων έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς ανήλθε επανειλημμένα σε

πρωτοφανή επίπεδα, αν και με έντονες διακυμάνσεις. Τον Οκτώβριο του 2022 σημειώθηκε ένα σημείο καμψής, που συνέπεσε με το τέλος του κύκλου αύξησης των επιτοκίων της NBP, μετά το οποίο το μακροπρόθεσμο επιτόκιο υποχώρησε σταδιακά και ανήλθε σε 5,7 % τον Μάιο του 2024. Η απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς υποχώρησε από το σημείο κορύφωσής της κατά περίπου 570 μονάδες βάσης τον Ιούνιο του 2022 σε περίπου 315 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2024.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο της Πολωνίας (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) ήταν ασταθές κατά την περίοδο 2022-2023, μεταξύ άλλων λόγω των διακυμάνσεων των τιμών των βασικών προϊόντων. Το έλλειμμα του 2022 (-1,9 % του ΑΕΠ) μετατράπηκε σε πλεόνασμα το 2023 (1,8 % του ΑΕΠ). Η οικονομία της Πολωνίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω των εμπορικών συναλλαγών και των επενδύσεων. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι οι επιδόσεις της Πολωνίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ, ιδίως όσον αφορά τους δείκτες που μετρούν την ελευθερία του λόγου και τη λογοδοσία, καθώς και την αποτελεσματικότητα της κυβέρνησης. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Πολωνίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Κυριαρχείται από τράπεζες, οι οποίες είναι ικανοποιητικά ενταγμένες στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ μέσω του υψηλού επιπέδου αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής. Η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, κάτι που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι δεν ήταν αναγκαία η διενέργεια περαιτέρω εμπεριστατωμένης επισκόπησης για την Πολωνία.

Η εφαρμογή του σχεδίου ανάκαμψης και ανθεκτικότητας της Πολωνίας βρίσκεται σε εξέλιξη, ωστόσο για την έγκαιρη ολοκλήρωσή του απαιτούνται αυξημένες προσπάθειες. Η Πολωνία υπέβαλε μία αίτηση πληρωμής, η οποία αντιστοιχούσε σε 38 ορόσημα και στόχους του σχεδίου και είχε ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 6,3 δισ. EUR στις 15 Απριλίου 2024. Η Επιτροπή έχει εκταμιεύσει μέχρι στιγμής στην Πολωνία συνολικό ποσό ύψους 11,4 δισ. EUR, εκ των οποίων 8,1 δισ. EUR με τη μορφή δανείων, συμπεριλαμβανομένων πληρωμών προχρηματοδότησης ύψους 5,1 δισ. EUR. Η εφαρμογή του πολωνικού ΣΑΑ βρίσκεται αντιμέτωπη με την εμφάνιση καθυστερήσεων. Το μέγεθος και η πολυπλοκότητα του σχεδίου, καθώς και οι προκλήσεις που συνδέονται με την ικανότητα απορρόφησης, απαιτούν την επιτάχυνση των επενδύσεων και την αντιμετώπιση της εμφάνισης καθυστερήσεων, με παράλληλη ενίσχυση των διοικητικών ικανοτήτων, ώστε να εξασφαλιστεί η δυνατότητα έγκαιρης ολοκλήρωσης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων. Μολονότι η Πολωνία λαμβάνει επί του παρόντος ορισμένα μέτρα για την αντιμετώπιση της έλλειψης διοικητικής ικανότητας, εξακολουθούν να υπάρχουν προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά την ολοκλήρωση των μεγαλύτερων επενδύσεων κατά τη διάρκεια ζωής του ΜΑΑ.

Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στην Πολωνία 75,5 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι ειδικότερα η περαιτέρω στήριξη της ανταγωνιστικότητας της Πολωνίας, μέσω της τόνωσης των επενδύσεων στον τομέα της έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και των εξαγωγών υψηλής τεχνολογίας, της ψηφιοποίησης, της πράσινης και της δίκαιης μετάβασης και της ανάπτυξης δεξιοτήτων και δημόσιων υπηρεσιών, συμπεριλαμβανομένης της πρόσβασης σε επίσημες δομές παιδικής φροντίδας για τα παιδιά ηλικίας κάτω των τριών ετών. Η Πολωνία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, αλλά οι προκλήσεις παραμένουν και οι περιφερειακές ανισότητες μεταξύ των ανατολικών περιοχών και της υπόλοιπης χώρας οξύνονται διαρκώς.

6. ΡΟΥΜΑΝΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Ρουμανία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στη Ρουμανία, ιδίως ο νόμος αριθ. 312 σχετικά με το καταστατικό της Τράπεζας της Ρουμανίας της 28ης Ιουνίου 2004 (νόμος για την BNR), **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις απαιτήσεις του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Τα προβλήματα συμβατότητας αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας, την απαγόρευση της νομισματικής χρηματοδότησης και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο

ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ. Εξάλλου, ο νόμος BNR περιέχει ατέλειες που αφορούν την ανεξαρτησία της κεντρικής τράπεζας και την ένταξη της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά την υιοθέτηση του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της BNR και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ όπως ορίζονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού του ΕΣΚΤ/της ΕΚΤ.

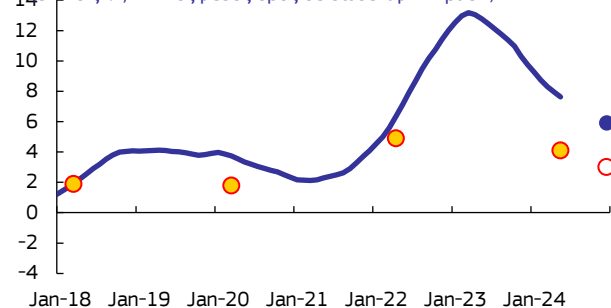
Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού στη Ρουμανία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 7,6 %, αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς 4,1 %. Προβλέπεται ότι θα διατηρηθεί σε επίπεδο αρκετά υψηλότερο από την τιμή αναφοράς και κατά τους προσεχείς μήνες.

Το 2023 ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ στη Ρουμανία ανήλθε κατά μέσο όρο σε 9,7 %, δηλαδή μειώθηκε από 12 % το 2022. Κατά τη διάρκεια του 2022 ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ επιταχύνθηκε, δεδομένου ότι η απότομη άνοδος των τιμών του πετρελαίου, του αερίου και των τροφίμων στις παγκόσμιες αγορές μετακυλίστηκε στον εγχώριο κλάδο παραγωγής και στις τιμές λιανικής πώλησης των τροφίμων και της ενέργειας. Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού κορυφώθηκε στο 14,6 % τον Νοέμβριο του 2022. Έκτοτε επιβραδύνθηκε, αντανακλώντας τη μείωση των τιμών της ενέργειας, καθώς και τον αυστηρότερο προσανατολισμό της νομισματικής πολιτικής και των χρηματοπιστωτικών συνθηκών. Ο ονομαστικός πληθωρισμός επανήλθε σε μονοψήφια επίπεδα έως τα μέσα του 2023 και ανήλθε σε 7,0 % τον Δεκέμβριο του 2023. Συνέχισε να επιβραδύνεται κατά τους πρώτους 5 μήνες του 2024 και ανήλθε σε 5,8 % τον Μάιο του 2024. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στη Ρουμανία το 2022 και το 2023 ήταν κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά της ζώνης του ευρώ συνολικά.

Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το ετήσιο μέσο ποσοστό πληθωρισμού αναμένεται να μειωθεί σε 5,9 % το 2024 και να υποχωρήσει περαιτέρω σε 4,0 % το 2025, πορεία που υποστηρίζεται από τις σχετικά χαμηλές τιμές ενέργειας και τις συγκρατημένες τιμές των εισαγωγών. Τα σχετικά χαμηλά επίπεδα τιμών στη Ρουμανία (56 % περίπου του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022) υποδηλώνουν δυνατότητες για περαιτέρω σύγκλιση του επιπέδου των τιμών μακροπρόθεσμα.

Γράφημα 6α: **Ρουμανία — Κριτήριο πληθωρισμού**

έπί τοις %, κιντός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση

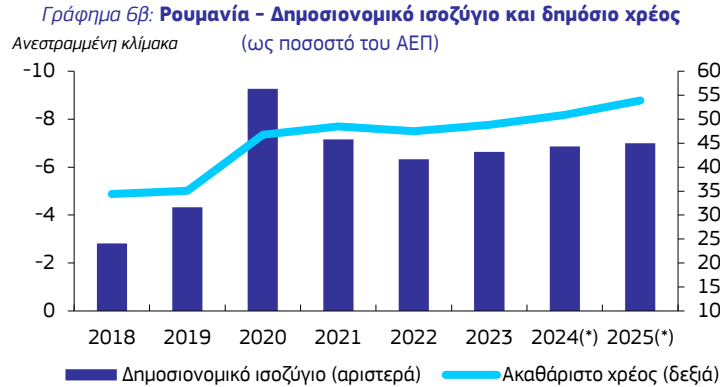

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου ποσοστού πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη Ρουμανία τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2018, 2020 και 2022 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Ρουμανία υπόκειται σε διαδικασία υπερβολικού ελλείμματος. Στις 18 Ιουνίου 2021 το Συμβούλιο εξέδωσε σύσταση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7 της Συνθήκης (ΣΛΕΕ), προκειμένου να τερματιστεί η κατάσταση υπερβολικού δημοσιονομικού ελλείμματος στη Ρουμανία το αργότερο έως το 2024. Στις 19 Ιουνίου 2024 η Επιτροπή συνέστησε την έκδοση απόφασης του Συμβουλίου που διαπιστώνει ότι η Ρουμανία δεν είχε αναλάβει αποτελεσματική δράση ανταποκρινόμενη στη σύσταση δυνάμει του άρθρου 126 παράγραφος 7. Το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης παρέμεινε υψηλό το 2023 και ανήλθε σε 6,6 % του ΑΕΠ. Αυτό οφειλόταν κυρίως στη συνεχιζόμενη υψηλή αύξηση των δημόσιων δαπανών, ιδίως όσον αφορά τα αγαθά και τις υπηρεσίες, τις κοινωνικές μεταβιβάσεις και τις δαπάνες προσωπικού. Η επιβράδυνση των δημόσιων εσόδων, λόγω της χαμηλότερης από την αναμενόμενη αύξησης του ονομαστικού ΑΕΠ, διαδραμάτισε επίσης κάποιο ρόλο. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το έλλειμμα της γενικής κυβέρνησης προβλέπεται να αυξηθεί σε 6,9 % του ΑΕΠ το 2024. Προβλέπεται ότι θα

σημειώσει περαιτέρω ελαφρά αύξηση σε 7,0 % του ΑΕΠ το 2025, με την παραδοχή ότι δεν θα αλλάξει η ακολουθούμενη πολιτική. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ αυξήθηκε από 47,5 % το 2022 σε 48,8 % το 2023 και αναμένεται να αυξηθεί περαιτέρω σε 50,9 % το 2024 και σε 53,9 % το 2025. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Ρουμανίας φαίνονται υψηλοί σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, ιδίως διότι προβλέπεται ότι το δημόσιο χρέος θα αυξηθεί ταχέως σε περίπου 103 % του ΑΕΠ το 2034. Η Ρουμανία διαθέτει το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, αλλά η εφαρμογή του δημοσιονομικού της πλαισίου είναι εν γένει ανεπαρκής και δεν έχει βελτιωθεί από την τελευταία έκθεση.

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Το ρουμανικό λέου δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Ρουμανία εφαρμόζει διευθέτηση «έρπουσας» (crawl-like) συναλλαγματικής ισοτιμίας η οποία επιτρέπει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Η BNR έχει χρησιμοποιήσει τη σταθερότητα της συναλλαγματικής ισοτιμίας ως σημαντικό μηχανισμό για τη διασφάλιση της χρηματοπιστωτικής σταθερότητας και τη συγκράτηση των προσδοκιών σχετικά με τον πληθωρισμό. Το λέου υποτιμήθηκε έναντι του ευρώ το 2022 και το 2023. Τον Μάιο του 2024 το λέου εξασθένησε κατά περίπου 0,6 % έναντι του ευρώ σε σύγκριση με 2 έτη νωρίτερα. Η απόκλιση των βραχυπρόθεσμων επιτοκίων έναντι της ζώνης του ευρώ αυξήθηκε σημαντικά (κατά περίπου 400 μονάδες βάσης) κατά την περίοδο μεταξύ Ιανουαρίου και Αυγούστου του 2022, αντανakλώντας την αύξηση του βασικού επιτοκίου παρέμβασης από την BNR κατά την εν λόγω περίοδο. Η βραχυπρόθεσμη απόκλιση κορυφώθηκε σε περίπου 760 μονάδες βάσης τον Αύγουστο του 2022. Στη συνέχεια, η απόκλιση μειώθηκε σταθερά κατά τους τελευταίους 4 μήνες του 2022 και καθ' όλη τη διάρκεια του 2023, αντανakλώντας τη αυστηρότερη νομισματική πολιτική της ΕΚΤ κατά την περίοδο αυτήν και το σημαντικό πλεόνασμα ρευστότητας στη χρηματαγορά της Ρουμανίας. Η απόκλιση διαμορφώθηκε σε περίπου 225 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2024.

Η Ρουμανία δεν πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 6,4 %, δηλαδή υψηλότερο από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Το μακροπρόθεσμο επιτόκιο στη Ρουμανία αυξήθηκε απότομα το πρώτο εξάμηνο του 2022, από 5,4 % τον Ιανουάριο του 2022 σε 9,3 % τον Ιούλιο του 2022, αντανakλώντας σε μεγάλο βαθμό την αυστηρότερη νομισματική πολιτική και την άνοδο του πληθωρισμού, σε συνδυασμό με την αυξημένη απροθυμία ανάληψης κινδύνων στην αγορά. Στη συνέχεια, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο μειώθηκε σημαντικά το δεύτερο εξάμηνο του 2022 και κατά το μεγαλύτερο μέρος του 2023, αντανakλώντας τις προοπτικές χαμηλότερου πληθωρισμού. Κατά τους πρώτους 5 μήνες του 2024, το μακροπρόθεσμο επιτόκιο της Ρουμανίας παρέμεινε σε μεγάλο βαθμό σταθερό και διαμορφώθηκε στο 6,3 % τον Μάιο του 2024. Η μακροπρόθεσμη απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς ανήλθε εκείνο τον μήνα σε 377 μονάδες βάσης, σημειώνοντας πτώση από τις 818 μονάδες βάσης τον Ιούλιο του 2022.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο της Ρουμανίας (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) βελτιώθηκε από - 6,7 % του ΑΕΠ το 2022 σε - 4,9 % το 2023, κυρίως λόγω της σημαντικής μείωσης του εμπορικού ελλείμματος αγαθών που προκλήθηκε από τις χαμηλότερες εξωτερικές ενεργειακές δαπάνες και τις συγκρατημένες εν γένει εισαγωγές που οφείλονταν στην αξιοσημείωτη επιβράδυνση της εγχώριας

ζήτησης. Ωστόσο, το έλλειμμα του ισοζυγίου τρεχουσών συναλλαγών παραμένει υψηλό, κυρίως λόγω των υψηλών και αυξανόμενων δημοσιονομικών ελλειμμάτων, και δεν προβλέπεται να βελτιωθεί ούτε κατά το τρέχον έτος ούτε και κατά το επόμενο έτος. Η οικονομία της Ρουμανίας είναι καλά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι οι επιδόσεις της Ρουμανίας υπολείπονται εκείνων πολλών κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Τα κύρια εμπόδια για τις επενδύσεις και την αύξηση της παραγωγικότητας περιλαμβάνουν ελλείψεις και αναντιστοιχίες εργατικού δυναμικού και δεξιοτήτων, αστάθεια του φορολογικού και κανονιστικού περιβάλλοντος, ορισμένες πτυχές που αφορούν τη λειτουργία του δικαστικού σώματος, ανεπαρκή ανταγωνισμό στις δημόσιες συμβάσεις, κακή ποιότητα εκπαίδευσης και κατάρτισης, καθώς και μεγάλες ελλείψεις στις υποδομές μεταφορών. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Ρουμανίας είναι μικρότερος και λιγότερο ανεπτυγμένος σε σύγκριση με τον χρηματοπιστωτικό τομέα της ζώνης του ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας της Ρουμανίας είναι ικανοποιητικά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ, ιδίως μέσω του υψηλού επιπέδου αλλοδαπής ιδιοκτησιακής συμμετοχής στο τραπεζικό της σύστημα. Ωστόσο, η χρηματοδότηση με βάση την αγορά είναι λιγότερο ανεπτυγμένη, κάτι που αντικατοπτρίζεται στις πολύ μικρές αγορές μετοχών και χρέους του ιδιωτικού τομέα. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η έκθεση αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Ρουμανία αντιμετωπίζει υπερβολικές μακροοικονομικές ανισορροπίες. Οι ευπάθειες σχετίζονται με τους εξωτερικούς λογαριασμούς και συνδέονται κυρίως με μεγάλα δημοσιονομικά ελλείμματα, ενώ οι πιέσεις στις τιμές και στο κόστος έχουν αυξηθεί, με δυνητικές αρνητικές επιπτώσεις στην ανταγωνιστικότητα κόστους. Ταυτόχρονα, η ανάληψη δράσης πολιτικής δεν ήταν δυναμική.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Ρουμανίας περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση μιας σειράς διαρθρωτικών προκλήσεων, σε συνέργεια με άλλα ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων της χώρας. Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ παρέχει στη Ρουμανία 28,5 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2026. Η Ρουμανία υπέβαλε τρεις αιτήσεις πληρωμής, οι οποίες είχαν ως αποτέλεσμα συνολική εκταμίευση ύψους 9,4 δισ. EUR στις 29 Σεπτεμβρίου 2023. Η εφαρμογή του ρουμανικού ΣΑΑ αντιμετωπίζει σημαντικές καθυστερήσεις. Οι διαρθρωτικές προκλήσεις συνδέονται με την περιορισμένη διοικητική ικανότητα και την έλλειψη ειδικών δράσεων για τη διασφάλιση της έγκαιρης ολοκλήρωσης των μεταρρυθμίσεων και των επενδύσεων.

Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στη Ρουμανία 31 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι η περαιτέρω στήριξη της ανταγωνιστικότητας και της ανοδικής κοινωνικής σύγκλισης της Ρουμανίας, συμπεριλαμβανομένων της καινοτομίας και της ψηφιοποίησης, της πράσινης και της δίκαιης μετάβασης, του εκσυγχρονισμού των δημόσιων υπηρεσιών απασχόλησης, της ανάπτυξης δεξιοτήτων και της βελτίωσης της ποιότητας και της συμπεριληπτικότητας της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και της μείωσης της φτώχειας. Η Ρουμανία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις και σημαντικές εδαφικές ανισότητες ως προς τις επενδύσεις και την απασχόληση, τόσο μεταξύ της περιφέρειας της πρωτεύουσας και των άλλων περιοχών όσο και μεταξύ των αστικών και των μη αστικών περιοχών.

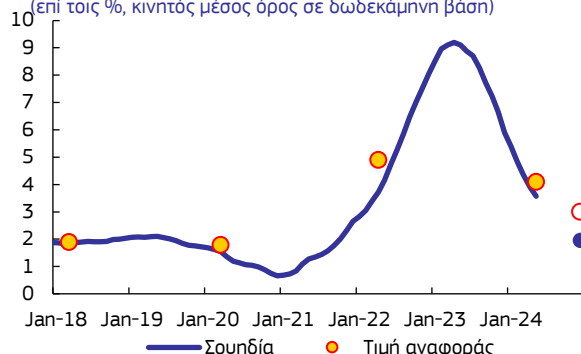
7. ΣΟΥΗΔΙΑ

Λαμβάνοντας υπόψη την αξιολόγησή της σχετικά με τη νομική συμβατότητα και την εκπλήρωση των κριτηρίων σύγκλισης, και συνεκτιμώντας τους πρόσθετους συναφείς παράγοντες, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Σουηδία δεν πληροί τις προϋποθέσεις για την υιοθέτηση του ευρώ.

Η νομοθεσία στη Σουηδία, και ιδίως ο νέος νόμος Riksbank, **δεν είναι πλήρως συμβατή** με τις απαιτήσεις του άρθρου 131 της ΣΛΕΕ. Προβλήματα συμβατότητας και ατέλειες υφίστανται στους τομείς της ανεξαρτησίας της κεντρικής τράπεζας, της απαγόρευσης της νομισματικής χρηματοδότησης και της προνομιακής πρόσβασης, καθώς και της ενσωμάτωσης της κεντρικής τράπεζας στο ΕΣΚΤ κατά τον χρόνο υιοθέτησης του ευρώ, όσον αφορά τους στόχους της Riksbank και τα καθήκοντα του ΕΣΚΤ όπως περιγράφονται στο άρθρο 127 παράγραφος 2 της ΣΛΕΕ και στο άρθρο 3 του καταστατικού ΕΣΚΤ/ΕΚΤ.

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο της σταθερότητας των τιμών. Το μέσο ποσοστό πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 3,6 %, δηλαδή χαμηλότερο από την τιμή αναφοράς του 4,1 %. Η Επιτροπή προβλέπει ότι θα παραμείνει κάτω από την τιμή αναφοράς κατά τους προσεχείς μήνες.

Γράφημα 7α: Σουηδία— Κριτήριο πληθωρισμού
(επί τοις %, κινητός μέσος όρος σε δωδεκάμηνη βάση)

Σημείωση: Οι κουκκίδες στο δεξιό άκρο του γραφήματος δηλώνουν την πρόβλεψη της τιμής αναφοράς και του μέσου ποσοστού πληθωρισμού σε δωδεκάμηνη βάση στη Σουηδία τον Δεκέμβριο του 2024. Οι τιμές αναφοράς για τα έτη 2018, 2020 και 2022 αφορούν τις τιμές αναφοράς που υπολογίστηκαν στις προηγούμενες εκθέσεις σύγκλισης.

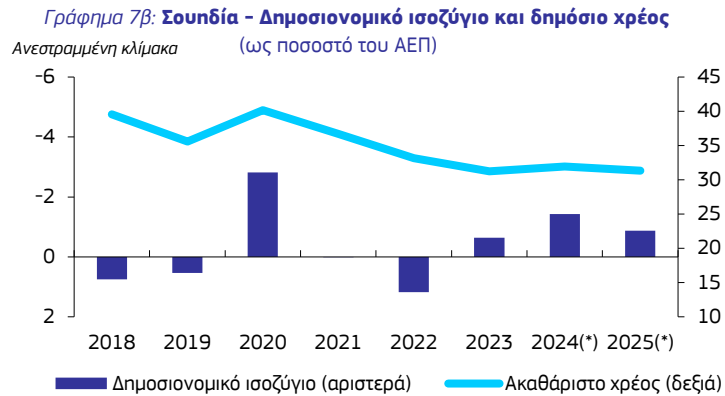
Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Το ετήσιο ποσοστό πληθωρισμού στη Σουηδία ανήλθε σε 5,9 % το 2023, σημειώνοντας πτώση από 8,1 % το 2022. Αφού αυξήθηκε το 2021, ο πληθωρισμός κατέγραψε απότομη άνοδο το 2022, λόγω της αύξησης των τιμών της ενέργειας και των τροφίμων στο πλαίσιο της πλήρους κλίμακας εισβολής της Ρωσίας στην Ουκρανία και λόγω των σημείων συμφόρησης στον εφοδιασμό. Στη συνέχεια, οι αυξήσεις των τιμών γενικεύθηκαν σε ολόκληρη την οικονομία. Επιπλέον, η εξασθένηση της σταθμισμένης συναλλαγματικής ισοτιμίας της κορόνας από το 2021 έως το τελευταίο τρίμηνο του 2023 συνέβαλε στην αύξηση των τιμών των εισαγόμενων αγαθών και υπηρεσιών. Μετά την κορύφωσή του στο 10,8 % τον Δεκέμβριο του 2022, ο πληθωρισμός μειώθηκε σε ποσοστό ελαφρώς χαμηλότερο από 2 % τον Δεκέμβριο του 2023, λόγω των χαμηλότερων τιμών της ενέργειας και των γενικευμένων επιπτώσεών τους. Στις αρχές του 2024 διαπιστώθηκε ελαφρά ανάκαμψη του ονομαστικού πληθωρισμού λόγω των αποτελεσμάτων βάσης που αφορούσαν τις τιμές της ενέργειας και τον πληθωρισμό στον τομέα των υπηρεσιών, ενώ οι τιμές των τροφίμων υποχώρησαν περαιτέρω. Τον Μάιο του 2024 ο ετήσιος πληθωρισμός βάσει του ΕνΔΤΚ διαμορφώθηκε στο 2,5 %. Τα ετήσια ποσοστά πληθωρισμού βάσει του ΕνΔΤΚ στη Σουηδία το 2022 και το 2023 ήταν, σε μεγάλο βαθμό, κατά μέσο όρο υψηλότερα από τα αντίστοιχα ποσοστά της ζώνης του ευρώ συνολικά.

Στις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, η Επιτροπή προβλέπει μείωση του πληθωρισμού σε περίπου 1,9 % το 2024, ο οποίος στη συνέχεια θα σημειώσει περαιτέρω ελαφρά μείωση σε 1,7 % το 2025, καθώς η οικονομία ομαλοποιείται, και παρά τη διατήρηση ορισμένων ανοδικών τιμών (ιδίως για τις υπηρεσίες). Το επίπεδο των τιμών στη Σουηδία είναι σχετικά υψηλό (περίπου στο 116 % του μέσου όρου της ζώνης του ευρώ το 2022).

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο των δημόσιων οικονομικών. Η Σουηδία δεν αποτελεί αντικείμενο απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με την ύπαρξη υπερβολικού ελλείμματος. Το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης επιδεινώθηκε από πλεόνασμα 1,2 % του ΑΕΠ το 2022 σε έλλειμμα 0,6 % του ΑΕΠ το 2023, αντανakλώντας την επιβράδυνση της οικονομικής δραστηριότητας και τις αυξήσεις των δημόσιων δαπανών σε τομείς όπως η άμυνα, καθώς και το υψηλότερο συνταξιοδοτικό κόστος λόγω της αύξησης του πληθωρισμού. Σύμφωνα με τις εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής, το ισοζύγιο της γενικής κυβέρνησης αναμένεται να ανέλθει σε -1,4 % του ΑΕΠ το 2024 και σε -0,9 % το 2025, αποτυπώνοντας εν μέρει την εξασθένηση των ονομαστικών εσόδων και την αύξηση των κοινωνικών μεταβιβάσεων προς τα νοικοκυριά. Ο δείκτης δημόσιου χρέους ως προς το ΑΕΠ μειώθηκε από 33,2 % το 2022 σε 31,2 % το 2023 και αναμένεται να διαμορφωθεί σε 32,0 % του ΑΕΠ το 2024 και σε 31,3 % του ΑΕΠ το 2025. Οι κίνδυνοι βιωσιμότητας του χρέους της Σουηδίας φαίνονται χαμηλοί σε μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, δεδομένου ιδίως ότι το δημόσιο χρέος προβλέπεται να μειωθεί σε περίπου 22 % του ΑΕΠ το 2034. Η Σουηδία διαθέτει ισχυρό δημοσιονομικό πλαίσιο, το οποίο αποτέλεσε αντικείμενο

μεταρρυθμίσεων το 2019, με διατήρηση των βασικών πυλώνων του προηγούμενου πλαισίου και ενίσχυσή τους με νέα στοιχεία (όπως το στοιχείο πρόσδεσης του χρέους στο 35 % του ΑΕΠ).

(*) Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Πηγή: Eurostat, Εαρινές οικονομικές προβλέψεις 2024 της Επιτροπής.

Η Σουηδία δεν πληροί το κριτήριο της συναλλαγματικής ισοτιμίας. Η σουηδική κορόνα δεν συμμετέχει στον ΜΣΙ ΙΙ. Η Σουηδία εφαρμόζει καθεστώς ελεύθερης κυμαινόμενης συναλλαγματικής ισοτιμίας το οποίο επιτρέπει παρεμβάσεις στην αγορά συναλλάγματος από την κεντρική τράπεζα. Η τάση υποτίμησης της κορόνας έναντι του ευρώ επανήλθε κατά τη διάρκεια του 2022 και του 2023 υπό συνθήκες αστάθειας, οι οποίες οδήγησαν επίσης σε προσωρινά επεισόδια ανατίμησης. Από τον Νοέμβριο του 2021 έως τον Σεπτέμβριο του 2023 η κορόνα υποτιμήθηκε κατά περίπου 15 % έναντι του ευρώ και τον Σεπτέμβριο του 2023 ανήλθε στο ιστορικά χαμηλό επίπεδο των 12 SEK/EUR. Στη συνέχεια κάλυψε μέρος των απωλειών της και τον Δεκέμβριο του 2023 ανήλθε κατά μέσο όρο σε 11,2 SEK/EUR. Από τις αρχές του 2024 η κορόνα υποτιμήθηκε εκ νέου. Κατά τη διάρκεια αυτού του επεισοδίου εξασθένησης, η απόκλιση STIBOR-EURIBOR 3 μηνών αυξήθηκε από περίπου 50 μονάδες βάσης στο τέλος του 2021 σε 110 μονάδες βάσης τον Ιούλιο του 2022, ενώ στη συνέχεια μειώθηκε σε περίπου 15 μονάδες βάσης στις αρχές του 2024. Διαμορφώθηκε κατά μέσο όρο σε 66 μονάδες βάσης το 2022 και σε 27 μονάδες βάσης το 2023. Το Μάιο του 2024 η απόκλιση διαμορφώθηκε σε -2 μονάδες βάσης και η συναλλαγματική ισοτιμία ήταν 11,6 SEK/EUR, δηλαδή κατά 10 % χαμηλότερη έναντι του ευρώ σε σύγκριση με δύο έτη νωρίτερα.

Η Σουηδία πληροί το κριτήριο της σύγκλισης των μακροπρόθεσμων επιτοκίων. Το μέσο μακροπρόθεσμο επιτόκιο στη Σουηδία κατά το δωδεκάμηνο έως τον Μάιο του 2024 ήταν 2,5 %, σαφώς κάτω από την τιμή αναφοράς του 5,5 %. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια αυξήθηκαν σημαντικά το 2022 και το 2023, συμβαδίζοντας με τις τάσεις της ζώνης του ευρώ και αντανάκλωντας την αυστηρότερη νομισματική πολιτική και τις επίμονες πληθωριστικές πιέσεις. Τα μακροπρόθεσμα επιτόκια της Σουηδίας αυξήθηκαν από 0,1 % στο τέλος του 2021 σε 3,0 % τον Οκτώβριο του 2023. Υποχώρησαν εκ νέου σε 2,2 % στις αρχές του 2024 και στη συνέχεια ανέκαμψαν ελαφρώς σε 2,4 % τον Μάιο του 2024. Η απόκλιση έναντι του γερμανικού ομολόγου αναφοράς ήταν ασταθής το 2022 και το 2023. Κορυφώθηκε σε τιμή ελαφρώς πάνω από 80 μονάδες βάσης τον Μάιο του 2022 και μειώθηκε σε ελαφρώς αρνητικά επίπεδα στο τέλος του 2022. Τον Μάιο του 2024 διαμορφώθηκε σε -14 μονάδες βάσης.

Η Επιτροπή εξέτασε επίσης **πρόσθετους παράγοντες**, μεταξύ άλλων την εξέλιξη του ισοζυγίου πληρωμών, την ολοκλήρωση των αγορών και το θεσμικό περιβάλλον. Το εξωτερικό ισοζύγιο (συνδυαστικά το ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών και το ισοζύγιο κεφαλαίων) της Σουηδίας παρέμεινε πλεονασματικό στο 5,5 % του ΑΕΠ το 2022 και στο 6,8 % το 2023. Η σουηδική οικονομία είναι ικανοποιητικά ενταγμένη στη ζώνη του ευρώ μέσω εμπορικών συναλλαγών και επενδύσεων. Από επιλεγμένους δείκτες που σχετίζονται με το θεσμικό περιβάλλον προκύπτει ότι οι επιδόσεις της Σουηδίας είναι καλύτερες από τις επιδόσεις των περισσότερων κρατών μελών της ζώνης του ευρώ. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας της Σουηδίας είναι ιδιαίτερα ανεπτυγμένος και ικανοποιητικά ενταγμένος στο χρηματοπιστωτικό σύστημα της ζώνης του ευρώ. Ο τραπεζικός τομέας κυριαρχεί στον χρηματοπιστωτικό τομέα, αλλά τα ασφαλιστικά και συνταξιοδοτικά ταμεία αποτελούν σημαντικό και αναπόσπαστο μέρος του. Επιπλέον, η Σουηδία συγκαταλέγεται στις πλέον ανεπτυγμένες πιστωτικές αγορές και αγορές μετοχών

στην ΕΕ και το επίπεδο της χρηματοδότησης από την αγορά είναι από τα υψηλότερα μεταξύ των κρατών μελών. Στο πλαίσιο της διαδικασίας μακροοικονομικών ανισορροπιών, η Επιτροπή, στην οικεία έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης για το 2024, κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σουηδία δικαιολογούσε μια εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Η έκθεση αυτή κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η Σουηδία αντιμετωπίζει μακροοικονομικές ανισορροπίες, οι οποίες σχετίζονται με την αγορά ακινήτων και το υψηλό ιδιωτικό χρέος της χώρας. Οι ευπάθειες σχετίζονται με τις υψηλές σταθερές τιμές των ακινήτων και το υψηλό ιδιωτικό χρέος. Επιπλέον, υπάρχουν κίνδυνοι περαιτέρω διόρθωσης στις αποτιμήσεις εμπορικών ακινήτων.

Το σχέδιο ανάκαμψης και ανθεκτικότητας (ΣΑΑ) της Σουηδίας περιλαμβάνει μέτρα για την αντιμετώπιση μιας σειράς διαρθρωτικών προκλήσεων, σε συνέργεια με άλλα ταμεία της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των ταμείων της πολιτικής συνοχής, με σκοπό την τόνωση της ανταγωνιστικότητάς της και την προώθηση της βιώσιμης ανάπτυξης, καθώς και τη μείωση των εδαφικών και κοινωνικών ανισοτήτων της χώρας. Η χρηματοδότηση του ΜΑΑ παρέχει στη Σουηδία 3,4 δισ. EUR κατά την περίοδο 2021-2026. Η Σουηδία δεν έχει υποβάλει μέχρι στιγμής καμία αίτηση πληρωμής. Η εφαρμογή του σουηδικού ΣΑΑ έχει καθυστερήσει σε σημαντικό βαθμό.

Επιπλέον, η πολιτική συνοχής παρέχει στη Σουηδία 1,7 δισ. EUR για την περίοδο 2021-2027. Σκοπός της χρηματοδότησης στο πλαίσιο της πολιτικής συνοχής είναι ειδικότερα η περαιτέρω βελτίωση των συνθηκών όσον αφορά την έρευνα και την καινοτομία, η δημιουργία ευκαιριών για την επιχειρηματικότητα και τον βιομηχανικό μετασχηματισμό, καθώς και η στήριξη της ψηφιοποίησης, της διεθνοποίησης και της ανταγωνιστικότητας. Η Σουηδία έχει σημειώσει πρόοδο όσον αφορά την εφαρμογή της πολιτικής συνοχής, αλλά εξακολουθούν να υφίστανται προκλήσεις και ανισότητες μεταξύ της περιφέρειας της πρωτεύουσας και της υπόλοιπης χώρας.